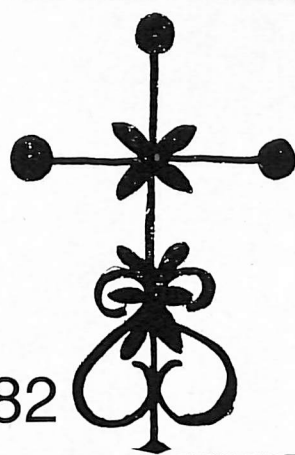

TARVAS

KOTISEUTULEHTI

N:o 1, 1982

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

Vanha koulu

Uusi koulu

Suurilan koulu 1902–1982.

Keisarillisen Suomen Senaatin kirjollisia toimikunta antoi marraskuun 8 p:nä v. 1902 päätöksen Euran kappelikunnan Suurilan koulupiirin perustamisesta ja koulun aloittamisesta vuokrahuoneistossa. Tähän päätökseen johtaneen aloitteen teki elokuun 4 p:nä 1902 Euran Nokalla kokoontunut samana päivänä kuntakokouksessa valittu pohjoispiirin kansakoulun johtokunta. Läsä olivat kaikki jäsenet: Euran kappelin kappalainen Edv. Th. Schöberg, tilalliset Otto Virtanen-Isotalo, J.F. Fingerroos-Herrasmanni, Juha Ali-Mattila, Kustaa Maunula ja Wilho Saarinen Tuomolasta. Schöberg valittiin puheenjohtajaksi ja Saarinen koulun taloudenhoitajaksi. Tässä kokouksessa johtokunta päätti tilata koulukalustoa ja opetusvälineitä mm. 30 pulpettia ja 30 istumalaitosta. Lisäksi päätettiin julistaa väliaikaisen opettajattaren virka haettavaksi samoin kuin poikain käsitöiden ohjaajan virka.

Elokuun 19 p:nä 1902 Yrjänkylän Herrasmannilla pitämässään kokouksessa johtokunta valitsi Suurilan kansakoulun ensimmäisen opettajan. Hän oli johtokunnan jäsen Otto Virtasen sisar Lydia Aleksandra Otontytär Virtanen Piikkiöstä. Poikain käsitöiden virkaatekevaksi ohjaajaksi päätti johtokunta kutsua sorvarintyötä harjoittavan Joosep Ylanderin Seppälän kylästä. "Koulu päätettiin aljettavaksi pikkulasten koululla tämän elokuun 28 p:nä."

Kun omaa koulutaloa ei vielä ollut, aloitettiin koulutoimi Seppälän Tuomolassa, jonka talon isäntä oli johtokunnan taloudenhoitajaksi valitsema Wilho Saarinen. Paljon oli puuhaa, ennen kuin välttämätön kalusto oli hankittu ja opettajan, myös Tuomolassa sijainnut, asunto saatu tarkastajan vaatimaan kuntoon.

Jokaisen oppilaan oli maksettava lukukausimaksu, eikä johtokunta vapauttanut ketään myöskään kirjojen ja vihkojen lunastamisesta. Alkuun oli päästy, mutta puuseppä Oskari Pennaselta Kyröstä tilatut pulpetit tulivat vasta marraskuussa.

Uuden koulurakennuksen rakentamisesta alettiin heti keskustella ja marraskuussa 1903 johtokunta hyväksyi uuden koulutalon kustannusarvion

ja piirustukset sekä anoi valtiolta 8000 mk lainaa uuden koulutalon rakentamiseen. Opettajakin vaihtui vuosittain ja 1903 valittiin opettajaksi Anna Lydia Lehtinen Helsingistä. Hänkin oli vain vuoden ja 1904 valittiin opettaja Emilia Helve Karstulasta. Tästä tarmokkaasta ja pystyvistä opettajasta tulikin sitten pitkäaikainen työntekijä, sillä hän toimi tämän koulun johtajana kauvimmin kuin kukaan toinen tähän asti. Yhtäjaksoisesti hän opetti lokaan loppuun 1945 ja toimi vielä väliaikaisena vuosina 1949–52 eli yhteensä 43 vuotta. Hän opetti myös poikien käsityötä 30 vuoden ajan 1906–36 ja ajoittain myöhemminkin.

Johtokunnassakin tapahtui muutoksia. V. 1905 erosi puheenjohtaja Schöberg ja nyt Otto Virtasesta tuli mies hänen tilalleen. Samana vuonna tulivat johtokuntaan Viktor Töyry ja Vihtori Laine, sekä seuraavien vuosien vaihdokkaissa Emilia Fingerroos ja Alma Malmström 1906 ja v. 1907 Maria Korpi ja pastori Juho Hotinen. Melko varhain vuosisadan alkuvuosina johtokunta vapautti ensimmäiset oppilaat, vähävaraisimmat, lukukausi- ja kirjamaksuista. Ensimmäiset ilmaisen koulunkäynnin saaneet olivat Naema Nummenpää, Antero Tuominen ja Kaarle Kankare.

Vuosi 1905 toi sitten mukanaan siirtymisen uuden koulutalon suojiin. Asiatietoja ei tästä paljontaan ole paperilla, mutta muistitiedon mukaan varsinaisia rakennustöitä olisi suoritettu ainakin osittain talkoovoimin. "Pienten lasten koulu" aloitettiin kuitenkin vielä Tuomolassa 21. 8., mutta varsinainen lukukausi uudessa talossa 25. 9. 1905. Koska uusi talo oli hirsirakenteinen, jätettiin se vielä laudoittamatta.

Helmikuun 7 päivä 1962.

Nyt oli luotu uusia edellytyksiä koulutyön eteenpäin kehittämiseksi. Kalustoa lisättiin, samoin opetusvälineitä. Sauna tosin oli jäänyt puuttumaan. Seuraavana vuonna tuotiin Euran koululta vanha sorvi, joka kunnostettiin. Perustettiin stipendirahasto, tonttimaata aidattiin, pihaa sannoitettiin ja tarkastaja määräsi poikien käymälään rakennettavaksi tietyn rännin. Väinö Kujanpää vapautettiin kirjojen lunastusmaksusta ja Väinö Ojala sai ilmaisen laskuopin ja maantiedon.

Jatkokoulutoiminta alkoi 1906. Seuraavana vuonna johtokunta hankki arpajaislupan läänin kuvernööriltä kartuttaakseen köyhien koululaisten vaatetusavustuskassaa. Arpajaiset pidettiin marraskuun 6 p:nä, mutta kuinka ollakaan, arpajaisiin saapui myös kuritonta ainesta. Ikkunaruutuja särjettiin puoli tusinaa ja eteisen ovi murrettiin auki. "Ja päätti johtokunta tällöisen julkean menettelyn tähden kääntä Kruununnimismiehen puoleen vaatien hänen heti ryhtymään toimenpiteisiin rikollisen saattamiseksi edesvastuuseen". Arpoja oli yli kysynnän ja oli pidettävä jatkoarpajaiset.

Sauna koululle rakennettiin 1909. Paikattiin katto, ajettiin pihalle 40 kuormaa lisää soraa ja ostettiin ompelukone. Johtokuntaan tuli August Laaksonen. Seuraavana vuonna valittiin johtokuntaan Kustaa Uusitalo, Kaarlo Turtola ja Maria Isotalon Virtanen. Koulutyö jatkui ja oppilaat saivat 1911 jo kirjat ilmaiseksi ja jouluna 10 mk namusia.

Vendla Uusitalo tuli johtokuntaan 1912. Siihen aikaan johtokunta oli sitä mieltä, että on oikeus ja kohtuus, että kyläläiset tuovat koulun puutarhaan lantaa 8 kuormaa manttaalilta. Koulu-

talo sai rännit ja johtokunta kaipaa-mansa puutarhasuunnitelman. Se oli Lounais-Suomen maamiesseuran puutarhurin Y. Nopolan laatima.

Tultiin vuoteen 1913. Kirkkoherra Turtola toimi johtokunnan puheenjohtajana ja uutena miehenä tuli mukaan August Aaltonen. Koulun oppilas Kalle Prakku käyttäytyi kuitenkin sopimattomasti ja kun ei parantanut tapojaan, eikä pyytänyt anteeksi, johtokunta erotti hänet koulusta, siksi, kunnes anteeksipyyntö tulisi. Tiedossa ei ole tuliko se – todennäköisesti.

Tulipalo vieraili Suurilan koululla ensi kerran 1913, jolloin johtokunta joutui korjauttamaan pahasti palaneen saunan. Vahingosta viisastuttiin ja Kustaa Maunulan toimeksi tuli hankkia koululle palohaka. Koulu laudoitettiin ulkoa 1919 ja maalattiin ulkoa 1920. Sähkö oli saatu koululle joulukuun 1917, kun tilallinen A. Laaksonen oli lahjoittanut tarkoitukseen 50 mk ja luvannut taata mahdollisen lainan. Koulukeittoa oli annettu jo 1913, mutta ajoittain ei keittolakisymystä voitu ratkaista, jolloin ruokarahoja talletettiin säästöpankkiin. Koulu oli myös esiintynyt tietyssä mielessä lainanantajana. Oli nimittäin lainattu pulpetteja sekä Euran että Jauholan kouluille ja kun niitä ei kuulunut takaisin, piti johtokunnan käydä ne noutamassa 1920.

Jälleen uusi kirkonmies esiintyy koulun johtokunnan puheenjohtajana, kun tähän toimeen 1922 tuli kirkkoherra V. Raitala. Johtokuntaan olivat tulleet 1917 K. Pulleri, 1919 A. Knaapi, 1920 A. Kuukkala, 1921 K. Nieminen, 1922 Oskari Laine ja Oskari Uusitupa, 1924 Emil Saarinen ja 1925 Jalmari Laurila.

Oppivelvollisuuslaki toi johtokunnalle melkoisesti päänvaivaa, sillä kaikki eivät sovinnolla käyneet koulua. Kunnanvaltuusto päätti 1926 perustaa tänne vakinaisen alakansakoulun opettajan viran. Tähän virkaan johtokunta valitsi 49 hakijasta op. Aili Sofia Keskitalon Ylitorniosta. Hänestä tuli 36 vuoden ajaksi tänne tunnollinen ja tinkimätön työntekijä, joka siirtyi eläkkeelle 1962. Hän oli parhaimpia opettajapersoonalluuksia mitä koskaan olen tavannut ja koulun rakentava voima.

Alakoulua varten ei ollut omia tiloja, vaan opettaja sijoitettiin asumaan vuokratiloihin Suurilan Uuteentaloon vuosiksi 1926–28 ja koulu toimi koulun veistosalissa. Uuden koulurakennuksen tarpeiksi ostettiin puretun Suitsulan päärakennuksen hirret, jotka ajettiin paikalle talkoilla. Rak.m. Lindström Kyröstä toimi urakoitsijana, johtokunta työnvalvojana ja neitseellinen koulu vihittiin tarkoitukseensa 1. 6. 1929.

Johtokunnan jäseniksi tulivat 1927 Valtter Lehtinen ja Kaarlo Keskitalo sekä 1931 K. Laine ja Arvi Kotamäki. Ensimmäinen varsinainen siivooja palkattiin 1937, jolloin tointa yhteisvoimin ryhtyivät hoitamaan Salme Numminen ja Kerttu Lehto. Opettajat huolehtivat edelleen lämmityksestä ja op. Hleve koulukeittolasta, kunnes uuden keittolarakennuksen valmistuttua tehtävää pitkään hoiti rva Anna Raunio. Hänen jälkeensä vanhan koulun aikana toimivat Aino Saari ja Soile Laine.

1930-luvulla oppilasmäärät nousivat lähelle kolmannen opettajan rajaa, mutta johtokunta säästi määrärahoja siirtäen ajoittain oppilaita Euran kouluun, jossa oli tilaa. Oppilasmäärä nousi 1938 jo 67 sen seurauksena koulu muuttui kolmiopettajaiseksi. Virkaan valittiin Martta Miettinen Kuopiosta ja seuraavana vuonna Martta Marjamäki Kaarinasta. Hiedän työtään jatkoi Johannes Teivonen, joka kuitenkin 1941 joutui sotatoimiin ja naiset jatkoivat kaksin seuraavat kolme vuotta.

Olojen normalisoituessa 1944 tuli kolmanneksi opettajaksi kolmas Martta, nimittäin Teräväinen. Johtokuntaan oli vähän aikaisemmin valittu Paavo Nikula. Vuosi 1945 vei menessään op. Helveen ja Teräväisen ja toi tilalle Taimi ja Teuvo Pohjakallion jotka viipyivät kolme vuotta Suurilassa. Tämän koulun 10-vuotinen toiminta kolmeopettajaisena päättyi 1949, jolloin Horristen koulupiiriin perustaminen palautti Suurilan 2-opettajaiseksi. Uusina niminä tuli johtokuntaan 1946 Paavo Maunula, Viljo Laine ja Martti Isotalo. Arvi Kotamäen 18-vuotinen puheenjohtajuus päättyi 1949, jolloin hänen manttelinsa peri Viljo Kuukkala. Samana vuonna tulivat myös Aili Isotalo ja Eino Savolainen.

Suurilan koulun tuolloin vielä elossa olleet oppilaat uuden koulun vihkiäisjuhlassa 18. 10. 1964. vas. Lydia Pennanen, August Lahti, Anna Tuominen, Kustaa Kylänpää ja Saima Mäenpää.

Lukuvuoden 1951–52 toimi opettajana Helinä Koivisto, 1952–53 Väinö Soveri, 1953–54 Reijo Peltonen. 1954 tuli allekirjoittanut tehtävään. Suuren menetyksen koki koulu, kun op. A. Keskitalo 1962 siirtyi eläkkeelle. Lukuvuoden 1962–63 hoiti toisen opettajan tehtäviä Kyllikki Aro, 1963–72 Leena Tiisanen ja nykyinen Leena Kesti vuodesta 1972. Pojille käsitöitä opetti -50 luvulla Arvo Latokylä.

Helmikuun 7 p:nä 1962 aamuaikaisella Suurilan ensimmäinen varsinainen koulutalo tuhoutui tulipalossa ja osa sen vanhoista pöytäkirjoista ja vuosikertomuksista paljon muun arvokkaan mukana meni savuna ilmaan. Nopeasti saatiin lupa uuden koulun rakentamiseen. Väliaikaisesti koulua pidettiin alakoulurakennuksessa ja

alimmat luokat saivat sijansa Yli-Mattilassa Paavo Mäenpään luona. Uuden koulun urakoi rakennusliike Jokinen Karinaisista. Vihkiäisjuhlaa voitiin viettää 18. 10. 1964. Uuden koulutalon valmistuttua voitiin 1939 rakennettu talousrakennus purkaa. Vanha alakoulurakennus kunnostettiin samalla ja siihen sijoitettiin talonmiehen asunto ja vastaperustettu sivukirjasto.

Johtokuntaan olivat tulleet 1956 Paavo Mäenpää, 1960 Eemil Lavonen ja 1962 Erkki Laurila. Viimeksi mainittu toimi viimeisenä johtokunnan puheenjohtajana v.teen 1972, jolloin peruskouluun tulivat kouluneuvostot. Niiden puheenjohtajina ovat toimineet Sirkka Seppälä 1972–76, Alpo Jaarinen 1977–80 ja nykyisin Esko Seppälä. Koulun keittäjä-siivoojina ovat toimineet uuden koulun aikana Elsa Loijas, Mirja Mäkinen, Raija Isotalo ja nykyisin Anja Laakso.

Koulu on koko olemassa-olonsa ajan saanut nauttia kahdesta onnellisesta seikasta. Ensiksi hyvistä johtokunnista, jotka aktiivisesti ja voimiaan säästämättä ovat tehneet työtä koulun hyväksi. Toiseksi koulupiiriin ja koulun väliset suhteet ovat aina olleet verrattoman hyvät. Viimeksi kylätoimikunnan työ Suurilassa on jatkanut näitä perinteitä, jotka Savonlinnan rakentaja Augustin Ehrensvärd on kiteyttänyt ohjeeseensa: Jälkipolvi, seisomalla perustuksellasi, äläkä turvaa vieraaseen apuun.

Viljo Laakso

Muutama muistelmia Suurilasta

Syyskuun 9 päivänä 1926 sain kutsun saapua Tarvasjoen Suurilan alakansakoulun opettajan virkaan. Pienet kassit mukana lähdin matkaan. En ollut koskaan käynyt Oulua etelämpänä, siksi minua jännitti mitä tuleman pitää. Tarkat ohjeet olivat kyllä tulleet kutsun mukana, kuinka junasta on jäätävä Kyrön asemalle ja sieltä tultava postin mukana Suurilaan. Opettaja E. Helve toivotti minut sydämellisesti tervetulleeksi. Hänen luonaan asuin useita päiviä ja yhdessä haeskelimme minulle asuntoa. Viimein päätin ruveta asukkaaksi Suurilan Uuteentaloon. Pihanpuoleinen kamari oli hyvä, rauhallinen paikka ja talonväki erittäin ystävällinen. Siellä asuin kaksi vuotta. Saman ajan pidin koulua yläkoulun veistohuoneessa, kunnes uusi alakoulu valmistui. Sen suojaan pestauduin 34 vuodeksi, siis eläkeikään asti.

Heti ensimmäisenä vuotena kanttori Heerman houkutteli minua kirkkokouluun. Liityinkin kuoron alttoon ja sitä jatkui hänen jälkeensä erittäin ripeän ja tarmokkaan Arne Lehtosen johdolla koko Suurilassa oloaikani. Seurakunnan jumalanpalveluksia juhlistimme Jumalan kunniaksi ja oman sielumme iloksi ja elämäksi. Teimme myös konserttimatkoja Turun ympäristöön aina Somerolle ja Mynämaelle asti. Kuoroharjoituksia pidettiin jokseenkin joka viikko. Pitkät matkatkaan eivät olleet esteenä harjoituksiin tulolle.

Aivan oman aikansa muodostaa Lotta-Svärd järjestön työskentely isänmaamme hyväksi. Noista karttaloista on jäänyt mieleeni monet muistot. – Kun sodat puhkesivat ja miehemme joutuivat sinne jonnekin, lankesi meille naisille täällä kotona suuri urakka. Ankara talvi pani ajattelemaan miten poikamme siellä kestävät. Järjestettiin villan keräys. Suurilan alakoulun luokan ikkunat verhoiltiin määräysten mukaan ja kylän naiset kokoontuivat töihin: eräät karttasivat, toiset kehräsivät, toiset taas kutoivat villapaitoja, sukia, kaulureita ym. Ajan tapahtumia seurattiin työn lomassa radiosta, joka luokan korokkeella soi jatkuvasti.

Sitten kun alkoi jatkosota, mietimme miten auttaa suuresta työvoimapulasta kärsiviä maanviljelijöitä. – Yritimme kuitenkin parhaamme mukaan. – Muistiini on elävästi jäänyt, kuinka naapuritalon isäntä

Aili Keskitalo

oli päässyt sieltä jostakin kotona käymään parhaaseen korjuu-aikaan. Hän katseli herne-sarkoja, jotka olisi ollut leikattava. Meitä oli paikalla kolme naista. Isäntä haki vajasta kolme sirppiä, vei meidät jokaisen eri saran päähän sanoen: "Siitä vaan kilpaan." En oikein muista kuka meistä jäi viimeiseksi tai voitti, mutta herneet ainakin tuli korjatuiksi. Tämä naapuri olikin meidän jatkuva kyläpaikka. Kun kotona tuntui tyhjältä tuona puutteen aikana, lähdettiin usein heidän vähän runsaamman ruokapöydän ääreen. Lukuisia muitakin kyläpaikkoja oli pitkin kylää.

Suurilan koulussa on aina ollut paljon oppilaita. Erikoisen suuriksi oppilasmäärät kasvoivat sotien aikana. Täältä Turkuun muuttaneita muuttivat takaisin maaseudulle, varsinkin sellaiset perheet, joilla oli lapsia. Yhteensä aikaaan yläluokan puolella oli liki 60 oppilasta ja alakoulussakin lähes 40 oppilasta. Oli siinä kahdelle opettajalle touhua. Siihen aikaan, näin sanoisin, olivat oppilaat kilttejä. Ei mitään kurinpidon vaikeuksia ollut. Muistan eräänkin tapauksen, kuinka auttavaisia

voivat isotkin pojat olla. Siitä pihan reunalta purettiin pois vanha lahonnut sauna. Näin siihen kammarin akkunan alle jäi ruma saunan sija. Tuumin erään kerran jatkokoulun pojille, että mitä pojat sanoisivat, jos pidetään pienet talkoot. Minä menen ja keitän kahvit, jos te tulette tässä iltapuolella ja käännätte tuon saunan sijan. Näin minä voisin istuttaa siihen koristepensaita. Pojat kävivät kotonaan ja palasivat koululle lapiot olalla. Hetkessä maa käännettiin kunnolla. Kyläläiset kuuluivat nauraneen, kuinka kuusi poikaa meni rivissä lapiot olalla koululle kuin sotilaat ja perässä vähän matkan päässä tuli vielä Maunulan renkikin.

Toinenkin lämmittävä kokemus on muistissani. Sotatalvena vei täältä kotikylästäni, jossa nyt eläkepäiväni vietän, hällä kaiken viljan. Minua pyydettiin tiedustelemaan, jos jollakin Tarvasjoella olisi myydä siemen-ohraa. Kylänpään pojilta sainkin siemenet ostettua. Vilja vietiin Kyrön asemalle paperisäkeissä, mutta asemalla ilmoitettiin, että vilja on säkitettävä kangassäkkeihin. Nyt täytyi minun taas pyytää jatkokoulun poikia apuun. He tulivat ja säkit vaihdettiin. Kysyn, voiko parempaa suurista pojista kertoa. Jos vielä kohtaan tällaisia poikia, nostaisin heille hattua, kuten sanotaan.

Ihanassa muistossani on monet, monet kuusijuhlain valmistelut, samoin kuin kevät-päättöskin. Ei ollut puutetta ohjelman suorittajista, sillä jokainen halusi esiintyä. Joulukuun alkupäivinä, kun tuumailin, eikö jo olisi aika vähin erin koulutyön ohella alkaa harjoitella joululauluja, -leikkejä ja pientä näytelmääkin, olivat kaikki innolla mukana. Siihen aikaan oli koulunpito hauskaa. Nykyisin kun vaikeuksia koulutyössä kerrotaan olevan, luulen syynsi liian monet koulun ulkopuoliset harrastukset, joihin lapsiakin houkutellessaan.

Nykyisellä kotikylälläni olen vielä kouluelämää seurannut ja hyvin täällä opettajat tulevat toimeen oppilaiden kanssa. Koulun miesopettaja on innokas urheiluun. Jääkiekkoa on koululla pelattu v. sta 1972 lähtien. Kaukalo rakennettiin kylän talkoilla ja nyt käyvät täällä pelaamassa Oulua, Kemiä ja Ruotsin Luulajaa myöden. Tällainen homma näyttää nuoria tänä päivänä vetävän. Niin kai sielläkin?

Katselen seinälläni tuota suurennettua kuvaa Suurilan vanhasta koulusta. Siinä on jäljellä se 80-vuotias vanha koulu, talousrakennuksineen ja alakouluineen. Vanhan koulun takana suuria kuusia ja koivuja sekä päädyssä tuuha hopeapaju. Myös pihan jakaa keskeltä suuret puut. Siinä entisen saunan sijalla kasvaa nuo koristepensaat, joita niin usein katselin kamarini ikkunasta. Ja sitten vielä tuo

rakas alakoulu, jossa asuin puolet ikääni. Koko kompleksi on kuvattu viljavien peltojen keskelle. Voiko olla mitään kauniimpaa ja arvokkaampaa maisemaa.

Monista seudun henkilöistä on jäänyt erityisesti mieleeni Rannikon mamma, jota kävimme usein tervehtimässä. Varsinkin on jäänyt mieleen mamman runsas kahvitarjous. Hänen mielestään kuppi oli vasta täysi, kun vatikin jo ylläikäkyi. Hän oli oikein vanhan kansan juurakko. Matkatessaan Turkuun hän tuli jo 6–7 ajoissa koululle, ettei vain jäisi autosta. Auto ohitti koulun siinä 8 ajoissa. Samasta syystä hän oli joskus yötäkin koululla. Sodan pula-aikana mamma säästi kaikki sokeriannoksensa varastoon, että tytär pystyisi pitämään hänelle kunnan hautajaiset, jos tuonen viikatemies hänen kohdalleen osuu. Meidän niisanotun "Suurilan trion" oli määrä laulaa haudalla ja aivan kuin palkkioksi jokaiselle meistä oli annettava upea itsekudottu ruokalaina. Se on vieläkin minulla muistona Rannikon mammasta.

Yhtä tarmokas oli kättilö-täti Seppälän kylästä. Hän Seppälän Matin pojatkin piti ankarassa kurissa ja Herran nuhteessa. Tädin luona sanoivat pojat läksynsäkin selviävän. Tällaisia ihania muistoja on sieltä täältä pitkin kylää. Toivon mukaan he monet joita muistelen, ovat päässeet sinne missä vajavuus on vaihtunut täydellisyydeksi.

Sitten tuli aika jolloin siirto-opettajia asetettiin kouluille. Tuli aika jolloin opettaja Helve siirtyi eläkkeelle. Häneltä siirtyivät allekirjoittaneelle tehtävät sosiaalilautakunnassa ja kirkkovaltuustossa. Näin tehtäväni laajenivat ja tutustuin paremmin koko pitäjään. Vieraisiin siirto-opettajatovereihin oli vaikeampi tutustua. Olipa tapaus, että eräässä vaiheessa pyysin tarkastajalta eroa Suurilan koulun opettajan toimesta. Aina muistan tarkastajan vastauksen puhelimesta: "Te ette muuta minnekään. Minä järjestän asiat." Ja hän järjesti niin, että olin Suurilan koulussa eläkeikäni asti. En malta olla mainitsematta tuota todella avuliasta ja kaikin puolin kyvykästä opettajatoiveriani, joka nuorena vasta koulusta päässeenä haki Suurilaan ja jonka kanssa ehdin työskennellä viimeiset seitsemän vuotta.

Aina kun lomalta palasin, oli mieluisaa katsella niitä viljavien peltoja ja ahkeria asukkaita. Tuskinpa armaasta isänmaastamme olisi löytynyt minulle sopivampaa paikkaa, kuin on ollut Suurilan alakoulu. Monista puutteistani huolimatta olette minua sietäneet. Teidän kanssanne olen viihtynyt. Jään Teitä hyvällä muistamaan.

Onnea ja Korkeimman siunausta 80-vuotiaalle Suurilan koululle,

toivoo Aili Keskitalo.

Emma Karén – kansanparantaja

Tarvasjoen pitäjän historia ei kerro terveydenhoidon alalta juuri mitään. Ainoastaan se on sijoittanut ensimmäisen oman kättilön Alma Malmströmin (1899–1934) kuvan kunnan pitkäaikaisten opettajien kuvien alle. Lähin lääkäri olikin ollut Turussa asti vuoteen 1893, jolloin Karinaisten, Kosken, Marttilan ja Tarvasjoen kunnat palkkasivat yhteisen kunnanlääkärin. Samat kunnat olivat vuodesta 1877 palkanneet yhteisen kättilön, joka olikin saavuttanut pitäjissä suurta luottamusta, niin että synnytyksissä auttaneet pirttimuorit jäivät työttömiksi. Kulkutaudit veivät paljon varsinkin lapsia kuolemaan. Ruton sekä koleran jälkeen pelätyin tauti oli isorokko. Sitä vastaan oli kuitenkin keksitty rokotus, joka yleistyi 1800-luvun lopulla. Niinpä Tarvasjoellekin oli valittu rokottaja 1887. Marttilaan oli perustettu myös apteekki 1892.

Vuosisatojen kuluessa ihmisten on ollut, tullakseen sairauksissaan ja tapaturmissaan autetuiksi, etsittävä lääkaineet luonnosta. Näin eräille kehittyi erityinen parantajan taito, joko itse hankittu tai peritty. Eräs viimeisimpiä kansanparantajia Tarvasjoella oli Emma Karén, kivimies Kalle Karénin (myöh. Vuorinen) vaimo Horrisista. Heidän poikansa Arvi Vuorinen kertoo äitinsä syntyneen Kallelän Kujanpään eli Yli-Knaapin tyttärenä 1852. Sisarparvessa oli 11 lasta. Äidin isoisä Juho Yli-Knaapi eli 97 vuotiaaksi ja lienee vieläkin Tarvasjoen vanhimaksi elänyt asukas.

Ei ole tietoa keneltä Emma Karén oli taitonsa oppinut. Hän oli toimekas nainen, joka taloustöiden ohella ompeli kylän miehille ja naisille mekot, puserot ja housut. Välitöinä hän kutoi kankaita ja ompeli tärkkejä. Näin hän ammatissaan joutui paljon tekemisiin ihmisten kanssa, jotka ker-

toivat vaivoistaan. Kun yhä useampi myös sai avun vaivoihinsa häneltä, alkoi parantajan maine levitä ja avun pyytäjiä tulla kauempaakin. Emma Karén ei käyttänyt parantaessaan mitään loitsuja eikä taikoja, vaan luonnosta keräämistä kasveista tekemiään lääkkeitä. Ainoa taikuuteen viittaava oli ns. niukauslanka, jota käytettiin nyrjähdysten hoidossa. Se oli monen värisistä langoista punottu nyöri, jota pyöritettiin kipeän nivelen ympäri.

Arvi Vuorinen muistaa äitinsä lääkkeitä vielä muutamia, vaikka äiti kuoli jo 54-vuotiaana 1916 Arvin ollessa vasta 13-vuotias. Kuten lapset tuohon aikaan, joutui Arvikin jo pienestä pitäen voimiensa mukaisiin töihin. Eräs niistä oli juuri lääkekasvien kerääminen. Päiväkaudet riivittiin tulikukkaa (niittyileinikkiä), juhannuskukkaa (pihasauniota), saunakukkaa (kamomillasauniota) tai koottiin rouskunlehtiä Ojalan ahteelta, suopursua suolta ja rautalehtiä (piharatamoa) pihapiirin poluilta. Myös tuoretta kuusenpiikkaa ja monenlaisia marjoja tarvittiin. Eräitä kasveja kasvatettiin omassa puutarhassa ja tuohi- tai puupurkeissa sisällä.

Lääkkeiden liuottimena käytettiin alkoholia, öljyä tai vettä. Vedeksi ei kelvannut kuin pohjoiseen virtaavan luontolähteen vesi. Sellainen lähde oli lähiseudulla ainoastaan Pappilan alapuolella pulpunut Hiidenmäen lähde. Marttilassa erityisesti silmäsairauksiin erikoistunut kansanparantaja Tikkasen Anna-Liisa kävi hakemassa tarvitsemansa veden samasta lähteestä. Osa lääkaineista tuotiin apteekista. Näitä olivat kamferti, mikstuura, pirunpaska, Hockmannintippi, anistipat ja eräät pulverit. Muita lääkaineita olivat terva, tärpähti, sianihra, soke-rintahka, seinähome jne.

Erään ihottumissa, erittäinkin mai-

toruven parantamisessa tarvittavan lääkkeen perusaineena oli pitkään hapanneen kermamaidon pintakerros. Kerman pintaan tuli nousta kauttaaltaan home ennen kuorimista. Sekaan sekoitettiin seinähometta, jota käytettiin muissakin lääkkeissä. Senähometta kasvoi vanhojen hirsirakennusten pohjoisenpuoleisissa seinissä. Varsinkin haapapuiset hirret ja laudat kasvoivat sitä. Usein Arvikin lähetettiin noutamaan hometta äidin kotitalon vanhoista seinistä.

Paiseita oli ihmisillä ennen paljon. Niiden hoidossa paras lääke oli kuusenpiikkasta ja sianihraa tehty pihkalaasti. Pienemmät paiseet puhkesivat nopeasti rautalehdelläkin. Rautalehti laitettiin myös haavojen päälle. Se esti tulehtumisen. Tulikukkahaude auttoi suonenvetoon, koiruho-anismikstuuraseokset kuumeeseen ja yskään. Pirunpaskaa lietettiin viinassa, kunnes se suli. Tätä lääkettä käytettiin suuhun laitettuna hammassärkyyn. Juhannuskukkaöljyä oli monessa lääkkeessä. Saunakukkatee nosti hien ja auttoi kuumeessa ja naisten vaivoissa. Puutarhassa ja purkissa kasvoi tanskanpippuri ja sormustinkukka. Tanskanpippurin punainen palko halkaistiin ja sulatettiin viinaan. Tuo tulinen aine lienee ollut sormustinkukkalehtijauheen kanssa sydäntä ja vatsaa vahvistava lääke. Hockmannintipoissa oli pieni huumeen luonne kuten valeriaanassa. Syylät lähtivät parhaiten omalla syljellä, joskin niihin oli olemassa poppakonstejakin.

Tärkeä kasvi oli ns. rouskulehti, jonka lehtien runsas soluneste otettiin puristamalla pulloihin. Tämä ruskea jodinvärinen lääke paransi ja desinfioi haavat ja hiertymät. Erityisesti isännät hakivat sitä keväisin kylvönaikaan, kun hevosten lavat menivät kovassa ajossa rikki, samoin kynnön aikaan.

Keväällä ei kasvi vielä ollut kasvanut, joten edellisen kesän satoa oli oltava tallella. Suopursu oli paitsi lääke myös tuholaismyrkky. Sen väkevä tuoksu karkoitti kirput, luteet, koit ja jopa rotatkin. Siksi varsinkin lapsiperheet laittoivat pursua patjan alle.

Puinnit ja pellavariihet olivat ennen pölyistä hommaa. Siksi myös usein roskat menivät silmiin. Ravunkiviä oli joka talossa, mutta jos ne eivät auttaneet, otti Emma roskat silmistä pois nuolemalla. Verenpysäytys-sanoja hän ei osannut. Jos taas jäseniä murtui tai meni sijoiltaan turvauduttiin ”Juvan herraan”, kuten kansa sanoi. V.Z. Juvankoski oli saanut välskärinopin sotaväessä. Muita parantajia ei seudulla ollutkaan kuin Kallelän Ali-Knaapin poikia oleva Ojala, joka otti pois ihmisten hampaita erittäin taitavasti.

Emma Karénin äiti eli viimeiset 30 vuotta halvaantuneena vuoteeseen sidottuna. Hänen tautiaan ei tytär voinut parantaa. Uskollisesti hän kuitenkin kävi lähes joka päivä äitiään katsomassa ja esti makuuhaavat nostaen, puhdistaa ja voidellen. Myös muiden sairaiden luona hän kävi, joskin enimmäkseen hän toimi lääkkeiden valmistajana. Naapurina oleva August Aaltonen toi Turku-matkoiltaan haaparasioita voidepurkeiksi ja toimitti apteekkiasiat. Nykyisenä terveydenhoidon valtavan edistymisen aikana tuskin käsitetään mikä apu entisaikana oli taitavista kansanparantajista, joiden taidot olivat periytyneet edellisiltä sukupolvilta. Nykypäivän farmakologia on todennut monien lääkkeiden olleen sairauteen sopivia ja vielä nykyäänkin lääkekasvit ovat keskeinen osa lääkkeissä.

Kalervo Mäkinen

Suurilan Knihtin immissiokirja vuodelta 1749

Herran vuonna 1749 viljeli Tarvasjoen Suurilan kylän Mikolan jakamatonta taloa Jaakko Juhonpoika niminen isäntä. Talon omisti silloin Ruotsin Kruunu, niinkuin yleensä kaikki muutkin seudun talot olivat valtion omaisuutta. Vasta sen jälkeen, kun Ruotsi oli köyhtynyt raskaiden sotien seurauksena, ryhtyi kruunu myymään maaomaisuuksiaan tiettyä kauppahintaa ja verolle lunastusta vastaan.

Kaikki varmaan tietävätkin, ettei yksityisomistuksessa olevaa maata voi vaihtaa kuin mustalainen hevosta. Kaikki on tapahduttava annettujen säännösten mukaan: kauppakirjat on tehtävä kirjallisina ja saanto on vahvistettava oikeudessa. Ennen siihen tarvittiin kolme lainhuutoa, jonka tapahduttua kihlakunnantuomari antoi vakuudeksi kiinnekirjan.

1700-luvulla, jolloin maa siis kuului valtiolle, eivät yksityiset voineet kruunun suostumuksetta noin siirrellä hallintaoikeuksiaankaan keskenään ihan kuinka vain. Siinäkin oli tietyt muutoseikat otettava huomioon.

Jaakko Juhonpoijan aikana liittyi sotaväki varsin oleellisena osana kyläkuvaan. Tarvasjokilaaksoissa oli paljon ratsutiloja, jotka vastasivat ratsumiehen varustamisesta sotapalvelukseen hevosineen. Mutta toisaalta oli myös ruotutaloja, jotka vastasivat jalkamiehen lähettamisestä sotaan. Rykmentin kesken talot oli jaoteltu siten, että sotaväen ylläpidosta koituva rasitus olisi jakautunut kutakuinkin tasapuolisesti eri talojen kesken.

Tuohon maailmanaikaan eivät Suurilankaan kyläpellot vielä olleet läheskään nykyisen laajuiset. Kun kuitenkin aina raivattiin uutta lisää, kävi niin, että talo pystyi jo elättämään kahtakin isäntää. Niin kai tapahtui

Mikolassakin, koska Jaakko Juhonpoika oli päättänyt luopua viljelemästä kokonaista taloa ja luovutti siitä puolet Juho Jaakonpojalle 13. 2. 1749 tehdyllä luovutuskirjalla, jonka oli puumerkillään vahvistanut Pietari Matinpojan, Tuomas Antinpojan ja Kreu Antinpojan ollessa todistajina. Itse asiategisti siirtokirjassa on varsin lyhyt: ”Allekirjoittanut luovuttaa täten puolet Marttilan pitäjän Suurilan kylässä olevasta Mikolan kruunun palkkatalosta Juho Jaakonpojalle.”

Näin yksinkertaisesti ei talo kuitenkaan voinut hallintasuhteitaan muuttaa. Tämän jälkeen Juho Jaakonpojan täytyi hankkia kelvolliset takuumiehet siitä, että on kykenevä suorittamaan kaikki kruunun palkkatalolle kuuluvat velvoitteet. Takuumiehet näkyvät antaneen suostumuksensa Turussa 25. 2. 1749 laaditulla asiakirjalla.

Tämän jälkeen Juhon oli haettava isännyydelleen rykmentin suostumus. Sen hän on saanut seuraavan sisältöisellä asiakirjalla:

”Sen jälkeen, kun Knihtiksi kutsutun talon asukas Jaakko Juhonpoika Maskun kihlakunnasta, Pyhän Marttin pitäjältä, Suurilan kylästä ja Mikolan talosta ei itse kauempaa voi hoitaa tätä taloa, on hän luovuttanut puolet siitä Juho Jaakonpojalle, joka siksi nyt hakee suostumusta siihen; siksi, ja kun viimeainittu on asettanut takuumieheksi vakinaiset talolliset Pietari Matinpojan Suurilan kylästä ja Töyryn talosta, Simo Simonpoika Kuukkalan Kallelasta ja Jaakko Yrjönpöika Kapan Prunkilan kylästä, kaikki Marttilan pitäjältä, niinkuin heidän suostumuskirjansa (Cautions Skrift) 25. päivästä viime helmikuuta tämän ohessa laajemmin osoittaa, otan minä Juho Jaakonpojan osaltani

Rykmentin puolesta todelliseksi asukkaaksi yllämainitulle Mikolan talonpuoliskolle; joka kuitenkin Korkeille asinaomaisille alamaisesti alistetaan, voiko hän siihen jäädä.

Turussa 25. 10. 1749. C: J: ULLNEER, Rykmentin kirjuri.”

Edellä olevasta voidaan päätellä, että Mikolan talo Suurilassa on ollut huovin eli knihtin palkkatalo sekä että itse taloakin on 1700-luvulla kutsuttu Knihtiksi. Näin useita sukupolvia vaeltanut vanha asiakirja, joka on uhmannut tulipaloja jo hävitystä ja yli 230 vuotta, on tuonut erään Suurilan kylän menneisyyteen liittyneen tapauksen eteemme paljon elävämmiin, kuin samasta asiasta Tarvasjoen Historiassa löytyvä maininta: 1700-luvun puolivälissä jakaantui myös Suurilan Mikola Yli- ja Ali-Mikolaksi.

Mutta sitä ennen Juhon oli täytynyt vielä saada Korkeiden asianomaisten päätös, jonka varaan rykmentti oli asian alitanut. Kruununtalojen osalta viimeisenä päättävänä elimenä maassamme oli kyseisenä aikana läänin maaherra. Hänen antamaansa asiakirjaa ei kuitenkaan sanottu kiinnekirjaksi, vaan sitä kutsuttiin immissiokirjaksi. Se näytään käännettävän sijoituskirjaksi, joka siis tarkoittaa, että taloa viljelemään ryhtynyt on virallisesti immitoitu eli sijoitettu kyseiselle tilalle. Myös ratsutilalliset joutuivat menettelemään samoin. Näitä immissiokirjoja 1700-luvulta olen onnistunut tavoittamaan muutamia ka paleita lähiseudilta. Joukossa on ollut muutamia varsin kaunein kirjainkoukeroihin somistettuja, mutta nyt kyseessä olevaan ei kirjuri näytä omaa säväystään antaneen.

Juho Jaakonpoika oli onnistunut saattamaan asiansa kuntoon ja lopulli-

nen päätöskin tuli aikanaan myönteisenä. Sitä ilmenee myöskin Juhon siviilisäätö sekä mistä hän Mikolaan tuli. Suurilan Knihtin immissiokirja vuodelta 1749 kuuluu seuraavasti: ”Koska ennestään naimisissa oleva asukas Juho Jaakonpoika Paavolan palkkatalosta Suurilan kylästä ja Marttilan pitäjältä siten kuin edelläolevat hänen toimittamansa asianomaisten asiakirjat osoittavat, on sopinut Mikolaksi kutsutun talon jakamisesta äskensmainitun Mikolan talon asukkaan Jaakko Juhonpojan kanssa puoliksi hoidettavaksi ja viljeltäväksi niin, että talon parempaa hoitoa ja kuntoonsaattamista Kuninkaallisen Majesteetin kaikkeinarmollisimman, 30. p:nä kesäkuuta 1747 annetun asetuksen mukaan, koskien talon jakamista, tämä heidän pyyntönsä ei ole voinut haitata, siksi olkoon Juho Jaakonpoika tämän ja edellämainittujen seikkojen seurauksena edelleen jalo-syntyisen Herra Maaherran korkearvoisella hyväksymisellä yllämainittuun Mikolan kruununtalon puoliskoksi kutsuttuun taloon todelliseksi asukkaaksi ja puoliskon viljelijäksi täten asianmukaisesti immitoitu ja sijoitettu asuakseen ja hallitakseen niin kauan kuin hän pystyy suorittamaan siihen kuuluvat rasitteet. Turussa 5. p:nä marraskuuta 1749.

J. Gröning.”

Näin oli eräs omistajanvaihdos Suurilan Mikolassa saatettu päätökseen, talo oli jaettu ja sitä asui nyt kaksi isäntää. Kuinka he tulivat toimeen ja paljonko he lisää peltoa raivasivat, sitä ei vanha paperi enää paljasta, se vain liittyy heidät siihen maahan, joka oli heidän oman kotokylänsä mantua, mutta joka oli kruununmaata.

Kurössä 10. 3. 1982. – E. H-o.

JOUKO KYRÖ:

Terveisiä Kairosta

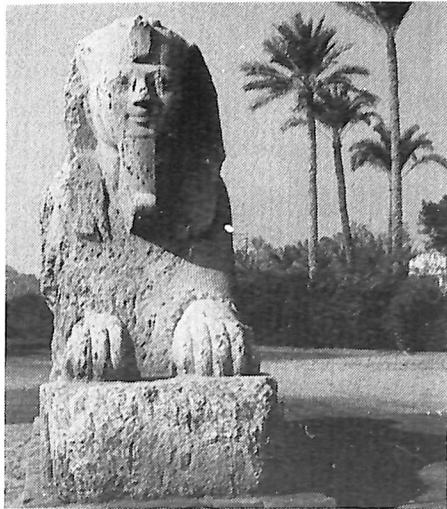
Helmikuun viimeisen viikon sain erään seurakuntaryhmän kanssa viettää Israelissa ja Egyptissä. Molemmissa maissa olimme kolme päivää. Oli elämys Suomen lumen ja pakkasen keskeltä laskeutua Tel Avivin lentokentälle keskelle kevättä, meikäläisittäin ajatellen alkukesää. Olihan Israelissa jo ohra tähtkällä, orvokit kukkivat pihvilla, tulppaanit ja punavuokot kedolla. Jordanin laakossa tomaattisatoa korjattiin pelloilta. Hiljennyimme uskomme pyhällä paikoilla kuten Beetlehem paimenten kedolla, Getsemanen tuskankalliolla, Golgatalla ja Puutarhahaudalla sekä monilla muilla Raamatusta tutuilla paikoilla. Nasaretissa joimme Neitsyt Marian lähteen raikasta vettä. Tämän enempää en nyt kertoisi Israelista vaan veisin teidät lukijat hetkeksi toiseen Raamatun maahan, Egyptiin.

Kuuma ja kuiva Siinain autiomaa

Varhain aamulla lähdimme bussilla Jerusalemita kohti Kairoa. Rajan ylitys ja Suezin kanavan ylitys hidasti matkaamme ja tuo noin 400 km bussimatka vei aikaa 12 tuntia. Suezin kanavan jouduimme ylittämään veneellä! Siinain autiomaassa on silmän kantamattomien hiekka-avikkoja. Vähänkin tuulen käydessä asfalttite peitety erämaan hiekkaan ja on joko lapioitava tai aurattava hiekka pois ennenkuin auto voi kulkea. Meillä oli onneksi mennän tullen tyyni ilma. Autiomaassa oli siellä täällä ruostuneita hyökkäysvaunujen romuja muistona ankarista taisteluista. Parissa beduiinikylässä pysähdyimme juomatauolle. Turkkilainen kahvi tai minttu tee maistuivat. Koko päivänä emme syöneet muuta kuin näkkileipää ja joimme mineraalivettä, jota olimme varanneet mukaamme. Vasta illalla Kairossa oli hotellin illallispöytä meitä odottamassa. Beduiinilapset piirittivät automme ja olivat pyytämässä rahaa meiltä. Naiset taas kätkeytyivät huntuksa taakse. Vieraalle miehelle voi nainen paljastaa vain toisen silmänsä! Silmämeikki oli suosittua. Samoin talojen tai meikäläisittäin savi- ja pähkinähoikeiden oviaukot ja ikkunaluukut oli maalattu vihreiksi tai sinisiksi, koska muhamettilainen uskoo pahojen henkien tulevan sisään kaikista rei'istä. Maalaus kuitenkin torjuu pahat henget. Sitä vartenkohan meilläkin naiset käyttävät silmämeikkiä?

Mykistävä Kairo

Suezin kanavan ylittyämme olimme jo Afrikan puolella. Saavuimme Afrikan suurimpaan kaupunkiin Kairoon, jossa on tällä hetkellä 12 miljoonaa asukasta. Joka 10. kuukausi lisääntyy Kairon väkiluku yhdellä miljoonalla! Arvaatte kai, mikä liikenne. Tuntikausia voi joutua seisomaan liikenneuhkissa. Raitiovaunut, bussit ja sähköjunat ovat tupaten täynnä. Vaunujen rappusilla, puskureiden päällä ja katolla saa matkustaa ilmaiseksi. Valtava köyhyys mykistää suomalaisen. Köyhimmät asuvat jalkakäytävillä. Kun yöllä lämpötila laskee nollaan, sytytetään nuotio ja sen ääressä yritetään selvitä aamuun. Makuualustana kadulla asuvilla on vain pahvinpalanen. Hallitus pitää leivän hinnan alhaisena. Se on itse asiassa lähes ilmaista ja näin 45 miljoonainen kansa ei kuole nälkään. Mutta lääkäriin ja sairaalahoitoon miljoonilla köyhillä ei ole mitään mahdollisuutta. Niili lukuisine kanavineen on sekä viemäri kaikille jätteille että "tuomari", josta saadaan ruoka- ja pesuvesi. Kaiken tämän kurjuuden keskellä ko hoavat hienot pilvenpiirtäjät ja monet hotellit. On myös rikkautta ja rikkaita ihmisiä. Suomalainen palkkahaitari tuntuu niissä oloissa olemattomalta!

Pyramidit kuolemattomuuden muistomerkkeinä

Egyptissä on vielä jäljellä yli 80 pyramidia, kuningashautaus. Kävimme katsomassa vanhinta Sooserin pyramidia ja suurinta eli Keopsin pyramidia. Kun sen ympäri kävelee, tulee kävelleeksi yhden kilometrin. Pyramidin sisällä on vain hautakammio, joka on tyhjä. Menneet sukupolvet ovat ryöstäneet kaikki aarteet. Vain yksi, Tutankhamonin pyramidi on säilynyt meidän aikaamme asti koskemattomana. Sen tuhannet aarteet ovat nyt Kairon kansallismuseossa, jossa kävimme niitä ihaillessa.

Pyramideissa näkyy ihmisen halu elää ikuisesti. Ihminen tahtoo voittaa kuoleman vallan. Faraot rakennuttivat itselleen ikuisesti kestävä kuoleman talon eli haudan. Sinne sijoitettiin kaikki mahdollinen, mitä ihminen tarvitsisi kuoleman jälkeisessä elämässä. Ruumis balsamoitiin ja vielä tänä päivänä esim. Tutankhamonin ruumis on iholtaan kaunis ja verevä. Kuolemattomuutta eli iankaikkista elämää faraot eivät saavuttaneet, mutta tulivat jättäneeksi jälkimäailmalle runsaasti tietoa omalta ajaltaan. Kuinka raikas ja valoisa onkaan kristillisen uskomme iankaikkinen elämä! Ei tarvita tämän maailman tavaroita ja rikkauksia. Sinne pääsevät kaikki, köyhimmätkin eikä vain jotkut harvat rikkaat kuninkaat. Usko Jeesukseen avaa meille pyramidejakin ihanamman ja rikkaamman iankaikkisuuden.

Kristillinen kirkko Egyptissä

Egyptin kristillinen kirkko on hyvin vanha. Jo 60-luvulla j.Kr. pyhä Markus, evankeliumin kirjoittaja tuli Egyptiin ja perusti sinne kristillisen kirkon, jota nykyisin kutsutaan koptilaiseksi kirkoksi. Muhamettilaisuus eli islam on valtauskonto ja kristityt ovat syrjitty vähemmistö, n. 6 miljoonaa 45 miljoonaisen kansan keskellä. Kristityt joutuvat maksamaan enemmän veroja kuin muslimit ja he eivät voi päästä uskonsa takia valtion korkeisiin virkoihin. Nykyisen hallituksen ulkoministeri on kristitty, mutta uskonsa takia hän ei voi käyttää ulkoministerin titteliä vaan hän on virallisesti valtiosihteeri. Painostuksesta huolimatta jotkut nuoret kiinnostuvat kirkosta ja haluavat tulla kristityiksi. Hotellissamme tarjoili nuori mies, joka oli ostanut Raamatun, mutta valitti sitä, ettei kukaan opeta hänelle uskon asioita!

Kävimme kahdessa koptilaisessa, hyvin vanhassa kirkossa. Toinen kirkko oli sen luolan yläpuolelle rakennettu, jossa perimätiedon mukaan pyhä perhe asui jonkun aikaa ollessaan Egyptissä pakomatalla. Toinen näkemistämme kirkoista, oli sen Niilin rantalaiturin päälle rakennettu, jossa faraon tytär veti kuiville Mooseksen kaislakorin. Kirkon alle johtivat portaat ja siellä oli näkyvissä tämä ikivanha laiturin ja Niilin vesi.

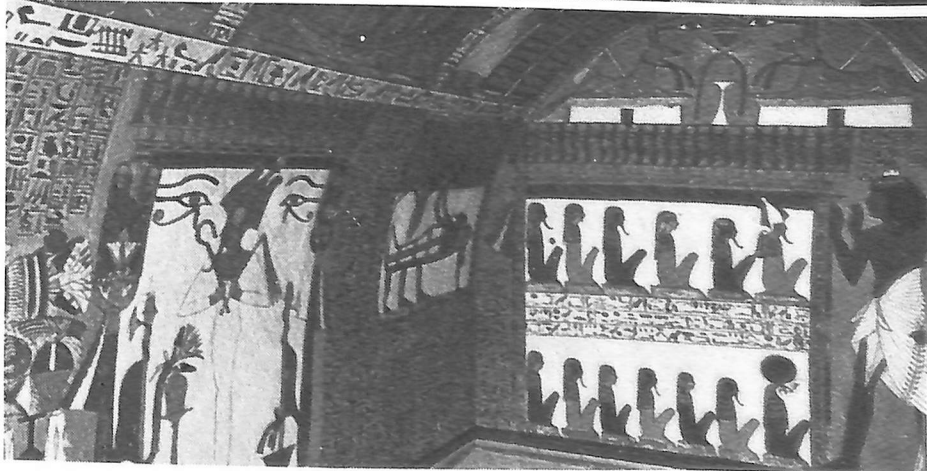
Koptilainen kirkko muistuttaa ortodoksista kirkkoa ikonostaaseineen, mutta jumalanpalveluksessa ei tarvitse koko aikaa seisoa, sillä kirkkosalissa on penkit. Kirkon pää on paavi Shenuda III, jonka nykyinen hallitus on vanginnut samoin kuin viisi muuta piispaa.

Nainen ja mies

Kansallistunteen nousu näkyy katukuvassa Kairossa. Useat nuoret miehet ovat luopuneet länsimaisesta vaateuksesta ja siirtyneet vaaleanvihreisiin ja nilkkoihin asti ulottuviin miesten hameisiin. Niitä käytetään myös työvaatteina esim. rakennuksilla. Mutta vielä tiukemmin vaatettuja ovat arabinaiset. Huntu on vielä hyvin yleinen. Vieraan miehen puhutellessa naista tämä vettää hunnun kasvojensa eteen. Jos mies tulee esimerkiksi kaupassa asioidessaan liian lähelle naista, tämä alkaa hirveästi huutaa ja mekkaloita. Koraani antaa luvan neljän vaimon pitämiseen. Kun nainen täyttää 25 vuotta, hän on auttamattomasti liian vanha vaimona. Hänet erotetaan ja mies nai itselleen nuoremman vaimon. Samoin voi käydä, jos nainen ei synnytä poikaa. Häiden jälkeen nuorikon tukka ajellaan pois että miehet eivät katsoisi häntä "sillä silmällä". Kun sitten nuorikko synnyttää, hän voi antaa hiustensa kasvaa, sillä arabi ei enää kiinnostu synnyttäneestä naisesta. Beduiinien keskuudessa työtön murrosiässä ympärileikataan, mikä on tuskallinen ja tulehduksia tuottava toimitus. Kyllä tulee ajatelleeksi kristittyjen maiden naisten vapauksia Egyptissä liikkuen. Suomalaisen naisen asema siellä näyttää lähes tasa-arvoiselta miehen kanssa, saatikka sitten Amerikan oloissa, jossa jopa mies on tasa-arvoinen naisen kanssa kuten joku ilkkurisesti on huomauttanut.

Mahtava Niili

Egyptin kulttuurin luoja on tavaltaan Afrikan suurin joki Niili. Kuusi siltää ylittää Kairossa Niilin. Se ei enää tulvi Assuanin padon johdosta. Mutta ei myöskään anna hedelmällistä lietettä pelloille. Todella leveänä se hiljalleen virtailee kohti Välimerta. Niilin vitsauksena on Bilhartsiamato, joka tunkeutuu ihon läpi ihmiseen ja aiheuttaa sairastumisen. 30 vuotta on sen jälkeen elinaikaa jäljellä. 80 % egyptiläisistä on saanut tämän tartunnan. Naisethan eivät Egyptissä ui, se on vain miesten oikeus, mutta jo paljain jaloin käveleminen, käsien ja kasvojen peseminen rantavedessä aiheuttaa Bilhartsia-tartunnan. Niilin vettä nostetaan kaikille pelloille vesipuhveleiden voimalla käyvien pumpukoneiden avulla. Kairossa on vuositain vain 10 sadepäivää.

Vieras Japanista

Viime marraskuussa Kirkon lähetysaktion aikana vieraili seurakunnassamme japanilainen Hisao Satoo. Hän on valmistunut diakoniksi Järvenpään seurakuntaopistosta ja opiskelee nyt papiksi Helsingin Yliopistossa.

Hisao Satoo vieraili Tarvasjoen ala-asteen kouluilla ja kertoi omasta kotimaastaan ja siellä tehtävästä kristillisestä lähetystyöstä. Japanissahan on vain 1 % kansasta kristittyjä. Päiväkerhossa hän sai vastaanottaa tervehdyksenä japanilaisen laulun kerholaisten esittämänä. Kerholaistille hän vuorostaan taas opetti paperilinnun tekemisen.

Illalla seurakuntatalolla salin täyten yleisö sai haastatella kaukaista vierasta, joka kuitenkin tuntui läheiseltä mm. suomenkielen taitonsa vuoksi.

MUISTA!

Pääsiäisaamun jumalanpalvelukset: su 11. 4. klo 8.30 aamurukous klo 9.00 ehtoollis-kirkko

Tule kirkkoon hiljaisella viikolla

ma 5. 4. klo 19

KETÄ TE ETSITTE? reht. Heimo Rinne ja ryhmä Loimaan ev. kansanopistolta

ti 6. 4. klo 19

MIKÄ SYYTÖS JA KANNE TEILLÄ ON TÄTÄ MIESTÄ VASTAAN? reht. Eero Karhumäki ja ryhmä Salon seudun ev. kansanopistolta

ke 7. 4. klo 19

MISTÄ SINÄ OLET? reht. Mauno Mäntymaa Turun krist. opistolta

to 8. 4. klo 19

HERRA, SINÄKÖ PESET MINUN JALKANI? rov. Mikko Ihmäki Suomen Lähetysseurasta, rippi ja Herran pyhä ehtoollinen

pe 9. 4.

klo 9.30 pitkäperjantain aamurukous,
klo 10 sanajumalanpalvelus

su 11. 4.

klo 8.30 pääsiäisaamun rukoushetki ja
klo 9 ehtoollisjumalanpalvelus sekä
klo 10.15 pääsiäisjuhla seurakuntatalolla.

Kristus nousi kuolleista, kuolemalla kuoleman voitti. Haudoissa oleville elämän antoi. Halleluja!

Syksyn aikana saivat jälleen koulutusta partio- ja vartiojohtajat. Loka-kuun alussa alkoi sudenpentutoiminta kesän tauon jälkeen. Mukaan tuli noin 15 sudenpentua. He toimivat yhtenä sudenpentulaumana.

Toinen lupauksenantotilaisuus pidettiin lokakuussa vartiojohtajille. Ensimmäinen järjestettiin vuotta aikaisemmin partiojohtajille. Kouvolan valtakunnallisilla partion vaeltajapäivillä oli mukana partiopiiriin joukon kanssa Tarvan Tapiosta kolme partiojohtajaa ja kaksi vartiojohtajaa. Päivät olivat tarkoitettu yli 15-vuotiaille eli vaeltajaikäisille.

Joulukuussa oli lippukunnan joulujuhla, johon kaikilla partiolaisilla oli jotain tuotavaa: sudenpennuilla leivonnaisia ja vartioikäisillä ohjelmaa. Partiojohtajat huolehtivat muista järjestelyistä.

Joulumyyjäisiin osallistuttiin koko porukalla jo toistamiseen. Partiolla oli

arpojenmyynti ja onginta. Onginnan kalat olivat monenmoisia. Arvonnan päävoitoksi oltiin saatu lahjoituksena mukavan pehmoinen täytetty koiria.

Tänä vuonna on osallistuttu tammi-kirkkoon tammikuussa. Helmikuussa oli lippukunnan kokous ja muistelmispäivänä 22. 2. oltiin Marttilan Marttien vieraina Marttilassa.

Tällä hetkellä partiolaiset ovat hankkimassa omaa lippukunnan paitaa. Huhtikuussa on partioviikko ja toukokuussa jälleen partiomarssi, johon olisi tarkoitus osallistua. Kesäkuussa on sudenpennuille luvassa suurleiri Sauvon Ampolassa. Elokuussa taas vartioikäiset on kutsuttu alueleirille Sauvoon. Lisäksi muita leirejä ja retkiä pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan.

Partioinnostusta tarvitaan. Toteutakaaamme kuluvan partiovuoden teemaa: **PARTIO - TAPA ELÄÄ!**

Heli

Tule seurakunta- retkelle:

ti 25. 5.-to 27. 5. Nurmeksen Bombaan,

yövytään Valamon luostarissa ja Nilsin Aholansaassa, käydään Kolilla ja Puijolla sekä Kuopion kirkkomuseossa matka, majoitus ja ruoka yht. 320 mk

ma 14. 6.- la 19. 6. Trondheimiin, Vaasan kautta Uumajaan, sieltä sinistä tietä pitkin Mo i Ranaan ja edelleen Trondheimiin. Paluu Sundsvallin kautta Vaasaan.

Matka, majoitus ja ruoka (1/2 hoi-to) yht. 1100 mk

pe 9. 7.- su 11. 7. Ylihärman herättäjäjuhille,

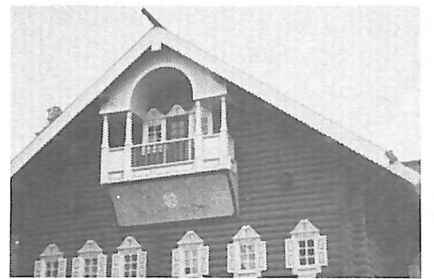
majoitus hotelli Kantakievarissa Kauhavalla 3-hengen huoneissa.

Matka ja majoitus hotellissa, jossa myös kahviaamiainen, yht. 230 mk.

la 3. 7.-su 4. 7. evankeliumijuhlille Virroille,

yhdessä marttilalaisten kanssa, matkan hinta noin 100 mk.

Ilmoittaudu ensi tilassa pappilaan puh 767 120.

Partiotoiminnasta Tarvasjoella

Syksyllä 1980 aloitettiin Tarvasjoella partiotoimintaa uudelleen noin 15 vuoden hiljaiselon jälkeen. Kolme partiojohtajaa kävi kurssinsa tuon syksyn aikana. Vartiojohtajakurssi järjestettiin seitsemälle nuorelle. Ensimmäinen syksy meni kaikkien kohdalta partioasioiden opiskeluun, sillä jokainen oli vielä aloittelija oman partiopolkunsa alkupäässä.

Viime vuoden tammikuussa perustettiin yhteispartiolippukunta **Tarvan Tapiot**. Perustajajäseniä oli kaikkiaan viisi.

Partio- ja vartiojohtajat saivat kevätkauden aikana lisää koulutusta. Käytännössä harjoiteltiin päiväretkiä ja oli joukossa yksi yöretkikin. Helmikuussa 1981 alkoi sudenpentutoiminta 7-10 -vuotiaille. Kiinnostuneita tuli mukaan runsaasti.

Partiolaiset ovat olleet auttamassa aina tarvittaessa erilaisissa tilaisuuksissa monenmoisissa tehtävissä.

Äitienpäivänä osallistui 11 Tarvan Tapiota partiomarssiin Turussa. Mukana oli sudenpentuja, vartio- ja partiojohtajia. Pienellä porukalla oli hyvä harjoitella ensimmäistä partiomarssia, jossa muita partiolaisia oli mukana meidänkin edestämme. Päivä oli hyvin kuuma, mutta Tarvan Tapiosta ei sentään kukaan pyörtenyt.

Partiolaiset järjestivät juhannusjuh-

lat pappilan rannassa. Kokko paloi joenrannassa, makkaraa sai paistaa ja limsaa oli tarjolla. Partiolaiset esittivät näytelmän Laiska-Jaakosta ja välillä laulettiin.

Variojohtajat hankkivat leirikokemuksella olemalla isosina varhaisnuorten leirillä Mustajärvellä.

Retkillä on käyty yleensä Lyömäisissä, mutta kerran käytiin myös Mustajärvellä.

Samassa paikassa pidettiin sudenpentuleirikin. Kaikkiaan siellä oli parikymmentä leiriläistä. Harjoiteltiin partiotaitoja, leikittiin ja uitiin.

Variotoiminnan alkamiseksi pidettiin kaksi partion informaatiotilaisuutta. Ensimmäinen toteutettiin heinäkuun lopussa Suurilassa ja toinen syyskuun alussa Euralla. Suurilassa alkoi toimia yksi ja Euralla kaksi vartiota.

Heinäkuun lopussa lähti kolme partiojohtajaa Tarvasjoelta mukaan Liedon Eränkävijöitten Lapin vaellukselle. Tarvan Tapioitien lippukunnan johtaja toimi kuljettajana Saariselälle ja takaisin. Mutta Saariselän maastossa oli tultava toimeen omilla jaloillaan. Toinen ryhmä teki lyhyemmän ja toinen pidemmän vaelluksen. Lyhyemmän vaelluksen porukka kävi myös kultaa huuhtomassa. Pidempi vaellusporukka kävi ihailmassa laajoja maisemia Sokostin huipulta.

Kuka olet, tulevan kesän harjoittelija seurakunnassamme?

Nimeni on Sirpa Vira, olen syntynyt 31. 8. 1960.

Mitä opiskelet?

Opiskelen 1. vuotta Järvenpään Luther-opistossa diakonia- ja sosiaalityötä. Koulutus kestää 3 v.

Mitä haluat tehdä?

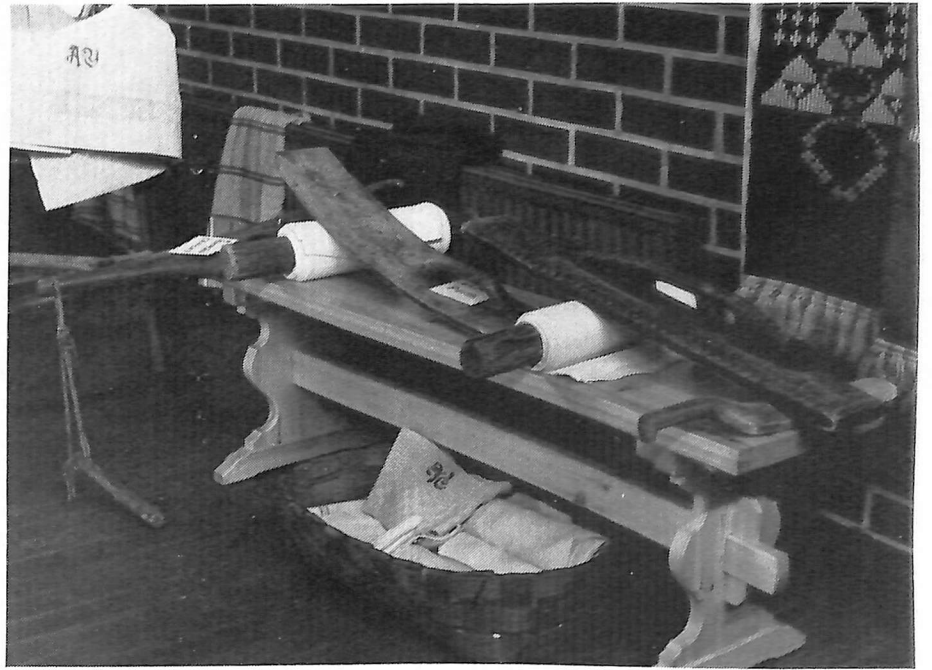
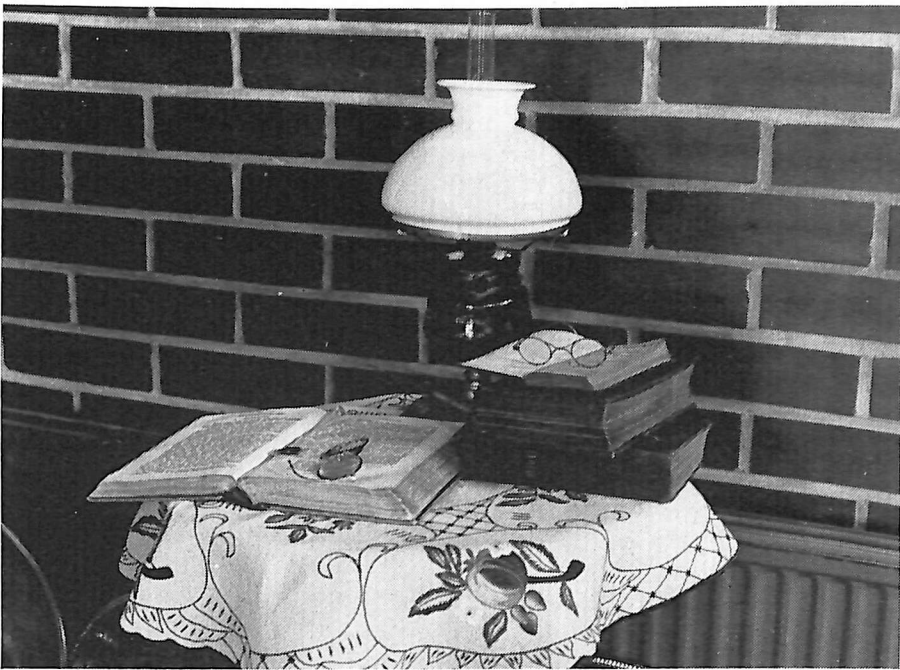
Siitä lähtien, kun tulin uskoon, olen kokenut työn seurakunnassa tärkeäksi ja läheiseksi. Oli iloinen yllätys, kun pääsin Järvenpään opiskelemaan! Sitten kun olen valmistunut diakoniksi, toivon voivani työssäni auttaa ihmisiä lähemmäksi Jumalaa ja toisiaan.

Vaikutelmasi Tarvasjoelta parin viikon tutustumistyön jälkeen?

Tarvasjoella olen viihtynyt hyvin. Uusi kokemushan tämä "maallaolo" on kaupunkilaiselle, mutta luulenpa, että saan oppia paljon. Ihmiset täällä ovat todella ystävällisiä ja ovat siten tehneet oloni kodikkaaksi.

Kiitos ja tervetuloa!

Kuvia Perinnepäiviltä.

Tarvasjoen Martat ja kulttuurilautakunta olivat järjestäneet Tarvas-Hoviin sunnuntai-
na 21 maaliskuuta Perinnepäivän. Päiville oli koottu edustava kokoelma vanhoja
esineitä, jotka oli ryhmitelty onnistuneesti kuvastamaan eri aikakausia ja työtapoja.
Toisessa päässä salia esiteltiin vanhoja työtapoja, kuten villojen ja pellavien valmistusta
raaka-aineesta langoiksi. Paikalla oli pitsinnyplääjä, kankaankutoja, pirtanauhantekijä,
hapsunsolmija, kintaankutoja ja virsikanteleen soittaja. Ohjelmassa oli pelimannimu-
siikkia, tanhuja ja balladi-lauluja. Urpo Nummisen valmistama dia-sarja toi silmiemme
eteen kotiseutumme koko kuvan. Erittäin mielenkiintoinen oli vanhojen paikkakunnalta
löytyneiden pukujen esittely. Saimme ihailla tyylikkäitä luomuksia 1800-luvun puolivälis-

tä aina nykypäivään asti.

Runsaalukuinen yleisö nautti herkullista klippisoppaa ja ohraryynipuuroa ravintolan
puolella ja päälle maistui kaffee ja pulla. Tarvas-lehden sivulleen saamat onnistuneet
kuvat ovat Ylermi Luukon taidokasta käsialaa.

Järjestäjilleen paljon vaivaa antanut, mutta myös onnistuessaan innostanut perinne-
päivä, jäi kaipaamaan jatkoa. Vastuunkantajia lisäämällä toivoisi päivän tulevan
vuosittaiseksi perinteeksi. Ehkä näin Tarvasjoellekin saataisiin oma sen menneisyyttä ja
kulttuuria kuvastava päivä, joka loisi meidän keskuuteemme suurempaa yhteenkuulu-
vuuden ja viihtyisyyden tunnetta. Kiitokset ensimmäisen perinnepäivän järjestäjille.

Mietteitä kunnan ajankohtaisista asioista

Huolimatta siitä, että kuluva vuosi on
Tarvasjoella pitkästä ajasta suurempien
investointien osalta väli vuosi, on meillä
kuitenkin meneillä eräitä hankkeita, joilla
tulee olemaan merkitystä pidemmällä tähtäimellä. Käsittelen seuraavassa muutamia
tämän hetken ja lähitulevaisuuden hank-
keita.

Aika ajoin on julkisuudessa, lähinnä
sanomalehtien palstoilla vilahtanut japa-
ninkielä muistuttava sana MaTaKaKo,
joka ei kuitenkaan ole japania, vaan sillä
tarkoitetaan Marttilan, Tarvasjoen, Kari-
naisten ja Kosken kuntien yhteistä veden-
hankinnan suunnittelua. Tällä
MaTaKaKo-suunnitelmalla, jonka laati-
misessa mm. vesihallitus on ollut varsin
voimakkaasti mukana, ei yksistään talou-
dellisessa mielessä, on pyritty ratkaise-
maan mainittujen kuntien vedentarve tä-
män vuosisadan loppuun. Suunnitelman
mukaan Marttilan, Tarvasjoen ja Kari-
naisten kuntien lisävedentarve tyydytetään
Marttilan Rakkioon rakennettavalla vede-
nottamolla. Vedensaannin turvaamiseksi
kaikissa olosuhteissa on myös tavoitteena
yhdistää kaikkien edellä mainittujen nel-
jän kunnan vesijohdot toisiinsa. Tarvas-
joella on siten mahdollisuus saada vetensä
joko Marttilan tai Karinaisten suunnasta.

Kuntien vedentarve on selvitetty vuo-
den 2000 tilanteessa, jolloin käytännössä
kaikilla kunnan talouksilla on mahdolli-
suus liittyä kunnan vesijohtoverkoston.
Tarvasjoen kunnan vedentarpeeksi on saa-
tu, kun on otettu huomioon asukkaiden ja
karjan vedentarve, 500 m³ vuorokaudessa.
Tästä määrästä otettaisiin Rakkioista 360
m³/d. Marttilan, Tarvasjoen ja Karinaisten
kuntien yhteenlaskettu kapasiteetti Raki-
osta on 1175 m³/d. Raudan suhteen

täysin riskitöntä vettä taataan vähintään
700 m³/d. Vielä tämän kevään aikana on
tarkoitettu tutkia lisäkaivon paikka, jolloin
voidaan taata raudan suhteen täysin riski-
töntä vettä vieläkin suurempia määriä.

Koko hankkeen vähimmäiskustannuk-
set Tarvasjoen kunnan osalta ovat Martti-
lan suunnasta runsaat 600.000 markkaa ja
Karinaisten suunnasta vajaat 900.000
markkaa. Suunnitelmassa esitettyjen kaik-
kien yhteisten laitteiden osalta Tarvasjoen
osuus on n. 2 milj. markkaa. Vedenotta-
mus ja johtolinjojen suunnittelutyö on
tarkoitettu aloittaa lähiaikoina. Tavoitteena
on saada laina-asiakirjat vesiviranomais-
ten käsittelyyn kuluvan vuoden aikana,
jolloin rakennustöihin päästäisiin jo ensi
vuoden puolella.

Vesiasioissa vielä pysyäkseen suoritettiin
kunnassa viime vuoden puolella kysely,
jolla pyrittiin kartoittamaan vedentarve
kunnan eri alueilla. Suoritettu kysely
osoitti, että suurin vedentarve on Alikul-
man suunnalla. Tämän vuoden talousar-
viossa onkin määräraha vesijohtolinjan
suunnitteluun Alikulman alueelle.

Ken on viime aikoina käynyt lääkärin tai
hammaslääkärin vastaanotolla, on var-
maankin huomannut ja työnteon äänistä
päättellyt, että jotain on tapahtumassa ko-
talossa. Työmiehet ovat jo muutaman
viikon ajan ahkeroineet muuttaakseen lää-
kärintalon toisen asunnon lääkärin uusiksi
vastaanottotiloiksi. Nykyiset vastaanotto-
tilat puolestaan jäävät kunnantalolta pois
siirtyvän neuvolan uusiksi tiloiksi. Muu-
tostöiden yhteydessä paranevat myös ham-
maslääkärin vastaanottotilat, lähinnä kou-
luhammashuollon osalta. Samoin tämän
saneeraustyön yhteydessä saadaan järjes-
tettyä terveydenhoitohenkilökunnan sosi-

aaliset tilat. Näillä muuttotöillä saamme
kaikki terveydenhoitoon liittyvät tilat kes-
kitettyä yhdeksi kokonaisuudeksi ja siten
toivon mukaan voimme tarjota yhä parem-
pia terveydenhoitopalveluja kuntalaisil-
lemme. Samalla kunnanvirastokin saa kai-
paamaansa lisätilaa.

Viime aikoina ovat kouluasiat puhutta-
neet kuntalaisia eri puolilla pitäjää. Kou-
luja on lakkautettu, uusia on rakennettu,
oppilaita on kyyditetty eri kouluihin jne.
Saanen tuoda tähän keitokseen erään nä-
kemyksen. Käsittääkseni keskustelu on
lähtenyt liikkeelle siitä, että Euran koulun
oppilasmäärä on, lähinnä 1-2 yhdistetyn
luokan osalta noussut yli tietyn enimmäi-
soppilasmäärän. Keskustelu sai lisää pont-
ta sen jälkeen, kun Euran koululla suori-
tettiin välttämättömien peruskorjaus- ja
muutostöiden osalta tilatarvetutkimus.
Tässä yhteydessä, oppilasennusteen tu-
keutuen kartoitettiin myös mahdollinen
tuleva tilantarve. Oppilasmäärien ja oppi-
lasennusteen mukaan Euran koulu voisi
olla 4-opettajainen koulu ainakin 1990-
luvun alkuvuosiin saakka, johon ennusteet
on voitu tehdä. Tältä pohjalta ryhdyttiin
mitoittamaan Euran koulun tilantarve.
Tarvittavat muutostyöt nykyisissä koulura-
kennuksissa: alakoulu; "asunnon olohuo-
ne" terveydenhoitotiloiksi, "asunnon keit-
tiö" eteis- ja toalettitiloiksi, yläkoulu;
asunto eteistiloihin teknisen käsityön ti-
loiksi. Tarvittavaan lisärakennukseen tuli-
si puolestaan: yksi luokahuone, opetta-
jainhuone, monistamo- ja materiaalihuo-
ne, toalettitilaa ja opetusvälinettilaa. Huo-
netilaohjelman pohjalta laadittiin alusta-
vat suunnitelmat ja kustannusarvio. Kus-
tannuksiksi saatiin perusparannuksen ja
muutostöiden osalta n. 200.000 mk sekä

laajennuksen osalta n. 400.000 mk. Kun
ottaa huomioon, että näistä kustannuksis-
ta (ns. normaaliennustasta) valtion suoranai-
nen avustus on 45 % ja pitkäaikainen,
halpakorkoinen laina 17 %, jää kunnan
osuus kohtuulliseksi. On vielä otettava
huomioon valtionavun myönteinen vaiku-
tus (alentava vaikutus) kantokykylouki-
tukseen. Toinen asia on sitten se, saadaan-
ko ja milloin kyseiselle hankkeelle koulu-
hallituksen lupa. Koska lupa ei ole toden-
näköinen kovin lyhyellä aikavälillä, on
tarkoituksenmukaista koettaa saada lupa
kaikista välttämättömiin eli peruskor-
jaus- ja muutostöihin. Ilman laajennusta
joudutaan eräät muutostyöt jättämään
pois, jolloin kustannukset myös piene-
nevät.

Meidän on kuitenkin aina pidettävä
mielessä, että Euran koulu on ja tulee
olemaan pääkoulumme, jonka kehittämis-
tä ei voi eikä saa jättää oman onnensa
nojaan. Tämän hetkiseen tilanteeseen on
uskoakseni hyvällä tahdolla ja yhteisym-
märryksellä löydettävissä sellaisia ratkai-
suja, joilla voidaan välttää, usein turhia
ristiriitoja aiheuttavat oppilaiden siirrot
toisten koulupiirien kouluihin.

Tässä yhteydessä on syytä tuoda esille
myös se tosiasia, etteivät Suurilan ja Hor-
risten koulut ole lakkautusuhana alaisia,
vaan ne säilyvät 2-opettajaisina kouluina
ainakin seuraavat 10 vuotta, joksi ajaksi
oppilasennusteet ulottuvat. Todellinen eli-
näikä on tietenkin tätäkin pidempi. Näin
ollen ei ole syytä mihinkään hysteriaan
eikä hätäkohtoihin toimenpiteisiin.

Stig Nyberg

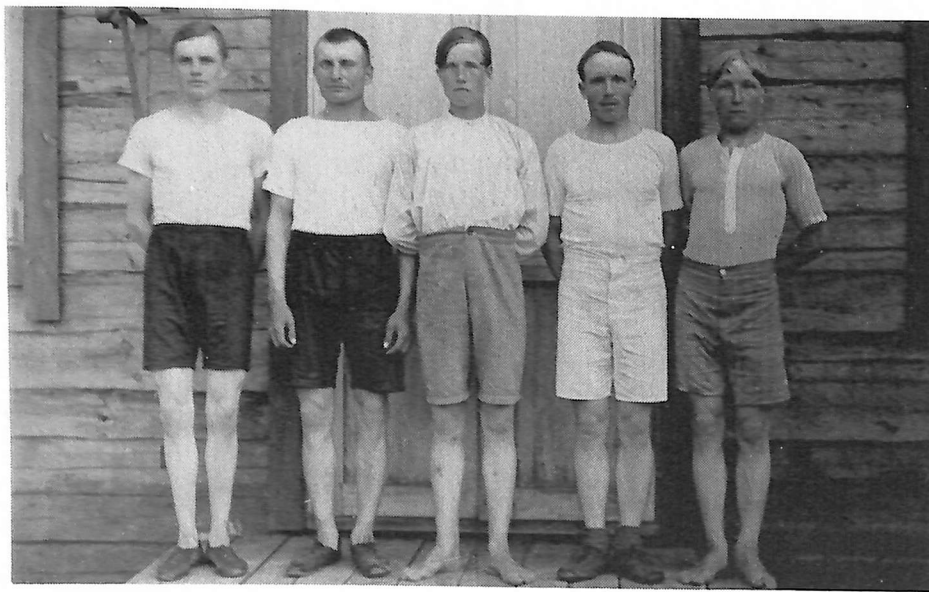
Vanhan valokuvan vaellusmatka

(Paavo Maunulan muistolle.)

Joitakin aikoja sitten poikkesi luokseni arjen kiireittensä keskellä Keijo Järvinen Kyröstä. Varttuneempi polvi varmaan vielä muistaa hänen nimensä usein vilahdelleen Karinaisten urheilukilpailuiden tuloluetteloissa. Hän mainitsi harrastavansa edelleenkin kuntoliikuntaa ja oli silloinkin pyöräillyt pitkän lenkin ympäristökylissä.

Tavallaan hänen käyntinsäkin syy liittyi urheiluun, sillä hän kertoi saaneensa tätinsä jälkeen haltuunsa erään Tarvasjoella joskus vuosisadan alkupuolella otetun valokuvan. Hän kertoi tunnistaneensa siitä Paavo Maunulan, Emil Frostin ja Jussi Vesamon Tarvasjoelta. Kyseessä on kuva jostakin urheilukilpailusta, mutta sen enempää se ei hänelle kertonut. Siksi hän jätti kuvan tulevan kohtalon harkittavakseen. Katsoin nyt olevan oikean hetken jättää se muistoksi kaikkien tätä kotiseutulehteä lukevien mieleen. Mikäli oikein olen pystynyt päättämään, on siinä mainittujen lisäksi Voitto Rekola ja Santeri Lehtinen.

Eri lähteistä havaitsin, että Tarvasjoen Nuorisoseuran urheiluosasto Lylly on v. 1915 järjestänyt vajaan kauden sisällä kaksi 5000 m:n juoksukilpailua. Ensimmäisessä kilpailussa oli voittajana ollut J. Vesamo ajalla 20.50,0, seuraavina olivat järjestyksessä V. Rekola, N. Leppämäki (Mäkinen), V. Keskitalo, V. Kankare ja S. Lehtinen. Kilpailu oli pidetty kesäkuun 26. pnä.

Kuva 5000 m:n juoksukilpailuun osallistuneista 11. 7. 1915. Henkilöt vasemmalta: Paavo Maunula, Emil Frosti, Voitto Rekola, Jussi Vesamo ja Santeri Lehtinen.

Mietin syytä, miksi Maunula ja Frosti puuttuvat tästä kilpailusta, mutta havaitsin, että siihen on olemassa täysin luonnollinen selitys. Mainittuna sunnuntaina on nimittäin ollut Kallan Yli-Knaapilla Emil Frostin isoisän hautajaiset. Todennäköisesti Paavo Maunula on myöskin ollut silloin siellä tai jäänyt muuten pois edellämäinintä kilpailusta.

Kun oli kai tiedossa, että viimeksimainitutkin olivat varteenotettavia

Menneitä muistelemassa v. 1966 eturivissä vasemmalta Jussi Virola, Paavo Maunula, Valtteri Kankare, Hannes Heikkilä ja takarivissä vasemmalta: Otto Vesamo, Emil Hallanheimo (Frosti), Väinö Keskitalo, Erkki Laurila ja Lauri Maunula.

kilpailijoita, luultavasti tästä syystä pidettiin jo 11. 7. 1915 toinen kilpailu, johon ajoittaisiin oheisen kuvan.

Tässä kilpailussa oli sijajärjestys seuraava: E. Frosti ajalla 18.05,0, Paavo Maunula 18.10,0, J. Vesamo 18.16,0, seuraavina V. Rekola ja S. Lehtinen. Näin siis Vesamo, Rekola ja Lehtinen osoittivat rehtiä kilpailumieltä asettuessaan toistamiseen lähitöviivalle kamppailemaan tämän lajin paremmuudesta. Jos pysähdytte tarkemmin katsomaan kuvaa, ehkä myös sopii muistaa, että Voitto Rekolan ja Santeri Lehtisen elämä oli päättynyt jo kolmisen vuotta kuvan ottamisen jälkeen. Äskettäin saapunut suruviesti kertoi Suurilan rehdin pojan Paavo Maunulan siirtyneen ajan rajan tuolle puolen 1. 2. 1982. Forsti oli kuollut jo 1974.

Hallussani on vielä toinen kuva entisistä kilpakumppaneista, jotka Tarvasjoen Nuorisoseuran urheiluosaston aikana pitäjän mainetta puolustivat. Kun kuva on otettu v. 1966, ovat pojat jo jonkun verran varttuneempia, mutta tulkoon nyt vertailun vuoksi ja enemmittä kommentteita tähän samaan Tarvas-lehteen ennen kuin päätyy omille vaellusretkilleen pois oi-keasta kotiseudustaan.

Näin vanha valokuva on kertonut oman tarinansa pitäjän menneisyydestä. En tiedä pysyinkö enää tulkitsemaan kaikkea oikein monien vuosikymmenten takaa, mutta näin oletin kerran olleen.

10. 3. 1982.

— E. H-o.

Aikoinaan tapahtunutta

Tarvasjoen Nuorisoseura on tietävästi pitäjämme ensimmäinen, vanhin ja myös toiminnaltaan pitkäaikaisin seuratoimintamuoto. Se on sitä myös toiminnan laaja-alaisuuteen ja monipuolisuuteen nähden. Tätä seura oli jo varhain, mitä kertoo mm. vielä saatavilla oleva 40-vuotisjulkaisu. Niinpä nuorisoseura on ollut pitäjässämme harrastetun liikunta- ja kilpaurheilutoiminnan herättäjä, kasvattaja ja ylläpitäjä. Tuloksia tästä toiminnasta kertoo myös pitäjän urheiluväen palokintokaappi.

Kun pitäjäämme vuonna 1931 perustettiin urheiluseura Tarvasjoen Urheilijat nuorisoseuran aloittamaa urheilutoimintaa jatkamaan, ei se tehnyt nuorisoseuran urheilutoimintaa tarpeettomaksi. Jo seuraavana vuonan 1932 jouduttiin pohtimaan pitäjän urheilutoiminnan tehostamista. Päätökseksi tuli, kuten kokouksen pöytäkirjassa mainitaan, että nuorisoseuran on edelleen entiseen tapaan järjestettävä urheilu- ja kilpailutoimintaa. Hankittiin kiertopalkinnot hiihtoon ja neliotteluun. Kiertopalkintoja saatiin myös lahjoituksina.

Katsoessamme tuottiko nuorisoseuran urheilutoiminta tuloksia, voimme havaita seuraavaa. Nuorisoseuran ja koko pitäjän urheilutoiminnan historiassa vuosi 1931 oli merkkivuosi. Silloin saavutettiin ehkä kaikkien aikojen merkittävin kilpailusaavutus. Mikkelissä juhannuksena 1931 pidetyssä nuorisoseuraliikkeen 50 vuotisjuhlien juhlakilpailuissa nuorisoseuramme urheilijat voittivat kovatasoisen maakuntien välisen 4x1500 m viestikilvan Varsinais-Suomen nuorisoseurojen keskusseuran nimiin.

Vuonna 1932 oli Tarvasjoella nuorisoseurojen kesäjuhlat ja kilpailut. Näihin urheilijamme osallistuivat, kuten yleensä kaikkiin kesäjuhlien ja talvipäivien kilpailuihin. Näissä kilpailuissa 1933 Kaino Leimala (Lindholm) voitti neliottelun ja sen kiertopalkinnon. 10 km hiihdossa voitti kiertopalkinnon Feliks Leimala. Ruskon juhlien otteluun osallistuivat F. ja K.

Leimala sekä K. Mahlamäki. Vuonna 1934 voitti miesten hiihdon Feliks Leimala, nuorten Viljo Perttula, naisten Aira Metsäranta ja poikien Pentti Mäkinen. Viimeisessä sarjassa 26 osanottajaa. 1937 voitti miesten hiihdon taas F. Leimala, nuorten Olavi Kuukala, poikien Paavo Nurmi ja naisten Hilka Saarinen. Neliottelun voitti kesällä Lauri Heitto. Talvipäivillä 1938 saavutettiin joukkuehiihdossa neljäs tila ja kunniapalkinto. Vuonna 1939 voitti neliottelun Lauri Heitto sekä hiihdossa miesten sarjan Erkki Nurmi, nuorten Kaino Vormisto, naisten Hilka Riihihuhta ja poikien Eino Rekola. Talvipäivien hiihtoon Yliskulmalla 1947 osallistui 11 hiihtäjää. Osuuskaupan kiertopalkinnon voitti Kalle Leppänen, ikämiehet Kaino Mahlamäki, nuoret Raimo Latokylä ja pojat Onni Partanen. Neliottelussa 28. 10. 1947 mainitaan Niilo Kujanpään voittaneen kiertopalkinnon omakseen. Vuoden 1948 hiihdoissa on taas Kaino Mahlamäki voittanut ikämiehet, Pekka Vesamo 21 v. sarjan, Aulis Sipilä 18 v. sarjan ja 15 v. sarjan Onni Partanen. Talvipäivien viestissä Loukonkulmalla ovat voittaneet Kalle Leppänen, Teuvo Sarvi, Yrjö Tapani ja Pekka Vesamo.

Edellä on esitetty eräitä pilkkeitä siitä urheilutoiminnasta, jota harrastettiin edelleen nuorisoseurassa 20 vuotta sen jälkeenkin, kun pitäjään jo oli perustettu erillinen seura urheilulle. Näitä tietoja en muista aikaisemmin esitetyn julkisesti. Olkoon tämä tunnustus pitäjämme urheilun harrastajille jotka ovat omaksuneet periaatteen: ei toisia voittaakseen, vaan kehittääkseen itseään. Tuo urheilun perustavoite ja päämäärä: "Terve sielu terveessä ruumiissa", oli ehkä silloin paremmin havaittavissa, kuin nykyään.

Silloin oli havaittavissa toiminnan ja harrastuksen laajapohjaisuus. Pitäjässä oli silloin useita todellisia urheiluperheitä, joissa mm. koko veljessarja innolla urheili. Muistuu tässä mieleen mm. Koivunahon, Maunulan, Suo-

men, Vastamäen ja Euran Niemelässä olleet Leimalan (Lindholmin) veljekset.

Olen tässä vain muistellut Tarvasjoen Nuorisoseuran urheilutoimintaa v. sta 1931 eteenpäin. Sitä ennen ollut-

ta 30-vuotista kunniakasta urheilutoimintaa olen käsitellyt mm. Kunniallisen Viikkolehden palstoilla 29. 1. ja 22. 4. 1980. Jota asiat kiinnostaa, löytää ne kyllä lehden arkistosta.

Erkki Isotalo

Tarvasjoen Auto-osakeyhtiö n. 60 vuotta sitten

Piirongin laatikosta löytyi taannoin mielenkiintoinen osakekirja kuudenkymmenen vuoden takaa. Kysymyksessä oli Tarvasjoen Auto-osakeyhtiön osakekirja no:8, jonka oli omistanut Tarvasjoen Osuuskauppa, ja se oli nimellisarvoltaan 500 mk. Osake oli päivätty Tarvasjoella joulukuun 20 p:nä 1922. Allekirjoittajina olivat V.Z. Lindström, Antton Knaapi ja J. Uusitalo.

Yrittäessäni hankkia tietoja em. yhtiöstä sen käyttämän auton muisti moni vanhemman polven edustaja. He muistivat tehneensä Turun matkojakin auton kyydissä. Tiedustellessani asiaa Otto Vesamolta hän sanoi hyvin muistavansa yhtiön, sillä hän oli ollut perustamassa tätä Auto-osakeyhtiötä. Muina osakkeenomistajina hän muisteli olleen Jussi Vesamon, Kalle Keskitalon, Hannes Sepän, Oskari Knaapin, Erkki Yrjänän, Otto Virtasen ja jo aiemmin mainitut V.Z. Lindström, Antton Knaapi ja Juho Uusitalo sekä pääosakkaana Tarvasjoen Osuuskauppa. Kuljettajina toimivat Johan Helelä ja myöh. Nyymanni.

Liikenteen harjoittamista varten yhtiölle hankittiin kuorma-auto merkkiä Daimler Mercedes Bents. Auton hevosvoima määrä ei enää ollut muistissa, mutta pyörät olivat umpikumia, joten renkaat eivät autosta puhjenneet. Kuormalava oli niin suuri, että siihen mahtui lähes kolmen tonnin kuorma irtosuolaa. Tällaisen n. kolmen tonnin kuorman auto pystyi tuomaan Turusta, vaikka Satiasmäki ja Lietniemen ahde olivatkin isoja nousuja. Vaihteita ja voimaa oli siis kuitenkin riittävästi mäkiiä varten. Vauhti hiljensi toisinaan niinkin paljon, että autosta saattoi kävellä ohitse, kuten

Otto Vesamo sanoi Lietniemessä tehneensä ja muisteli, että maantie oikein tärisi ja painui raskaan ajoneuvon alla.

Autolla harjoitettiin myös henkilöliikennettä. Sitä varten lavalle laitettiin penkit poikittain ja pahimmilla ilmoilla katettiin lava pressulla. Niin päästiin tekemään nopeasti ja vaivattomasti Turun matka. Ajoaika Turkuun kesti vain runsaan tunnin. Henkilömatkasta ilmoitettiin aina erikseen. Liikenne ei yleensä ollut aika-aulun mukaista. Auton kyydissä tehtiin monta mukavaa retkeä lähiseudulle. Käytiin mm. Kuusiston linnan rannoilla ja Paimion laulujuhlilla.

On myös huomattava, että autolla voitiin ajaa ainoastaan lumettomana aikana, sillä teitä ei siihen aikaan aurattu. Myös pakkanen tuotti hankaluksia, sillä pakkasneiteitä ei tuolloin tunnettu. Toimintaansa yhtiö harjoitti noin neljä vuotta ja auto myytiin pois teknillisesti vanhentuneena ja vanha-naikaisena (mm. umpikumirenkaat), ilmakumirenkailla olevat autot tekivät tuloaan. Hämeen härkätielle alkoi tulla myös kilpailevaa liikennettä ja jopa yksityisetkin hankkivat autoja, joten yhtiö lopetti toimintansa.

Jaakko Uusitalo

SLEY:n Tarvasjoen osasto 75 vuotta

Nykyinen Tarvasjoen seurakunta joutui jo alusta alkaen evankelisen herätysliikkeen piiriin. Saarsivathan sitä evankelisen liikkeen isän F.G. Hedbergin seurakunnat Paimio ja Pöytyä, eikä Kaarinakaan ollut kaukana. Hedbergin Paimion aikaisten lukuisien kirjeystävien joukossa oli mm. Tuorilan Vähätalon isäntä, joka oli arkkipiispa Gustaf Johanssonin isoisa. Hän on valitellut seudun väestön surutonta elämää ja ilmaissut halunsa Jumalan sanan syvempään tuntemiseen.

Ensimmäisen evankeliseen herätysliikkeeseen kuuluvan papin tämä silloinen Euran saarnahuonekunta sai jo vuonna 1846, jolloin seurakunnan saarnaajaksi tuli Karl Henrik Lindfeldt. Hän oli Hedbergin läheinen uskonnollinen. Samaan aikaan vaikutti emäseurakunnassa Marttilassa pitäjänapulaisena tunnettu evankelinen pappi Karl Isak Nordlund, jonka poika pastori Keofas Immanuel Nordlundia pidettiin SLEY:n syntysanojen lausujana. Lindefeltin sairastaessa Nordlund hoiti hänen virkaansa. Hän piti myös siunauspuheen Lindfeldtin hautajaisissa, jossa oli mukana useita evankelisia pappeja. Nordlund oli Kristillisten Sanomien ensimmäinen toimittaja. Tämä evankelinen lehti oli ensimmäisiä pitäjäämme tulleet suomenkielisiä lehtiä. Vuonna 1858 niitä ilmoitetaan tänne tulleen vasta kolme, mutta myöhemmin kymmeniä vuosikertoja.

Näin Jumalan sanan runsas kylvö alkoi elää täälläkin ja 1880-luvulta alkaen alettiin yhä suurenevin joukoin käydä evankeliumijuhlilla Turkua, Loimaata, Ypäjää ja Tammela myöden. Usein tehtiin matkat jalan. SLEY:n perustamisen jälkeen saapui maallikkopuhujia silloin tällöin paikkakunnalle. Heiltä tai juhlatkatoilta ostettiin evankelista kirjallisuutta koteihin.

Suurempi koko pitäjän kattanut herätys syntyi Tarvasjoella 1890-luvulla. Sen syyttäjänä oli erityisesti Yrjänä-län Herrasmannin isäntä J.F. Fingerroos. Näihin aikoihin kävi paikkakunnalla usein lähetyssaarnaaja Pietari Kurvinen, jonka saarnoista Fingerroos oli saanut syviä vaikutteita. Lukiessaan kamarissaan uudenvuodenpäivänä 1893 Lutherin postillaa hänelle selvisi, että hän sellaisenaan, kaikella elämällänsä kadotuksen ansainneena oli autuas Jumalan lapsi lunastuksen ja kasteen perusteella. Sanomaton ilo valtasi hänet. Hänen vävynsä opettaja Emerik Lyytinen kuvasi tapahtunutta näin: "Useita päiviä puhui hän lakkamatta kotiväelleen suuresta onnesta ja autuudestaan, sekä kehoitti perhettään heti vain yksinkertaisesti uskomään, että Kristuksen kalliissa veressä ovat kaikki synnit anteeksi annetut iankaikkisiksi ajoiksi. Sitä päivää, jolloin hänelle Jumalan armo kirkastui, piti hän koko elämänsä ajan suurena juhlaa ja kokosi aina silloin kotiinsa naapureitaan Jumalan sanaa kuulemaan."

Herrasmannilla pidettiin suuria juhlia usein muulloinkin. Kesäisin oli juhlapaikkana koivuhaka, jonne pystytettiin saarnatuoli ja juhlaportti, jonka päällä luki: "Tule sisälle sinä Herran siunattu". Juhlat kestivät monta päivää ja puhujia saattoi olla toistakymmentä. Ravintola vaati suuren henkilökunnan. Tarjolla oli kahvista ruusinasoppaan asti. Kuten suurissa kansanjuhliissa tienvarret täytyivät lisäksi yksityisistä yrittäjistä. Kuulijoita saapui kautta Lounais-Suomen ja nämä yöpyivät lähiseudun sukulaisten ja tuttavien luona. Juhlien lisäksi pi-

dettiin pitäjän eri puolilla myös usein seuroja. Fingerroos toimi puhujana myös kotipaikkakuntansa ulkopuolella. Pitkillä, yli kuukaudenkin kestäneillä puhujamatkoilla hänen kerrotaan saarnanneen joka päivä usein suurellekin kuulijakunnalle.

Fingerroos ei puhunut ainoastaan hartaushetkeissä vaan kaikkialla missä tapasi ihmisiä. Junassakin hän kulki vaunusta vaunuun puhuen ja kysellen: "Oletko autuas?" Jos ei keskustelu sujunut, otti hän taskustaan Siionin Kanteleen ja alkoi laulaa. "Se on se hullu Herrasmanni", selittivät matkustajat toisilleen. Kuultuaan itse tuon huomautuksen, hän muistutti Paavalin sanasta: "Ne, jotka maailman edessä hullut ovat, on Jumala valinnut, että hän viisaat häpeään saattaisi."

Osaston johtokunta 1909: istumassa vas. Amanda Meller, Maria Heikkilä, Kalle Paavola, J.F. Fingerroos, Maiju Seimelä, Olga Salminen. seisomassa vas. Vihtori Laine, Eemil Ento, Frans Sarparanta, Vihtori Aaltonen, Juho Oksanen, Samuli Sivunen, Kalle ja Iida Puntari.

Tarkoin kerrotaan Herrasmannin valvoneen, että ne, jotka toisille sanaa saarnasivat itse olivat oikeassa opissa. Hänen toinen vävynsä opettaja V. Mattila kertoi, kuinka uuden sielunpaimenen tultua seurakuntaan Fingerroos heti kävi häneltä kysymässä: "Ovatko synnit anteeksi?" Onneton oli tulokas, jos eivät niin asiat olleet. Kuin tulenkärvennyksessä piti Fingerroos häntä, neuvoi ja nuhteli kantaen syleittäin Lutherin ja Hedbergin kirjoja lahjaksi, valistaakseen pimeydessä vaeltavaa. Pastori Edvin Schönbergin tultua seurakunnan kappalaiseksi 1901 Fingerroos piti piispantarkastuksessa päivälliset kodissaan arkkipiispa G. Johanssonille ja muulle seurueelle pastorin puolesta. Tällöin kerrotaan arkkipiispan ja Fingerroosin välille syntyneen opillisen kiistan arkkipiispan käyttämästä evankelisuutta ja sen maallikkosaarnaajaa arvostelevasta puheenvuorosta.

J.F. Fingerroosin aloitteesta perustettiin Tarvasjoelle 8. 9. 1904 Evankelis-luterilaisen Nuorukaisyhdistyksen osasto, jota voidaan pitää SLEY:n järjestäytyneen toiminnan alkuna täällä. Vaikka Nuorukaisyhdistys oli perustettu jo 1889 ei sen osastoja ollut perustettu Lounais-Suomeen kuin 1903 Forssaan ja seuraavana vuonna Tarvasjoen lisäksi Turkuun ja Jokioille. Osaston puheenjohtajana toimi Fingerroos ja varapj. Vihtori Töyry. Jäseniä oli jo perustamisvuonna 124 miestä ja naisjaostossa 25 naista. Jäseniä oli myös Karinaisista se varhaisinta evankelista kylää Mäenpäästä myöden.

Talalla ei ole pöytäkirjaa kokouksesta, joka pidettiin Herrasmannilla

1. 12. 1906. Tässä kokouksessa Nuorukaisyhdistyksen osasto muutettiin Tarvasjoen-Karinaisten Nuorisoliitoksi. Kokoukseen liittyi juhla, jossa oli puhujina Nuorisoliiton pääsihteeri E. Lyytinen, Loimaan rovasti Chr. Sjöblom, past. Verner Niinivaara ja pitäjän maallikot. Johtokuntaan on valittu puheenjohtajaksi J.F. Fingerroos, sihteeriksi opettaja Maiju Seimelä, emännät Maria Värrä, Emilia Tuomola, Maria Heikkilä, neidit Ida Värrä ja Anna Uusitalo sekä maanviljelijät Vihtori Töyry, Kalle Paavola, Kalle Siikarla, Heikki Heikkilä ja Kalle Uusitalo.

Toiminta oli alusta alkaen erittäin vilkasta. Ensimmäisenä vuonna liittyi jäseneksi 201 henkeä, joista ainoastaan on enää elossa Suoma Mattila. Vuosikertomuksen mukaan pidettiin

kunnes seurakunta osti sen 1969 seurakuntataloksi. Aina on osasto saanut sen suojissa vapaasti kokoontua. Fingerroosia seurasi puheenjohtajana mv. Kalle Puntari. Hän ei ollut sellainen tienraivaajaluonne kuin edeltäjänsä, vaan hiljainen, lempeä rakentaja, joka hyvin sopi Fingerroosin seuraajaksi. Hän ei luopunut yhteiskunnallisista tehtävistään, vaan käytti niitä sananjulistamiseen.

Puntarin jälkeen valittiin puheenjohtajaksi suutari Eemil Ento. Hän oli puheenjohtajana 22 vuotta. Tämä iloinen ja aina palveluhaluinen vanhapoika oli jo ammattinsa takia tullut koko seurakunnan kanssa tutuksi. Hän oli hyvä ihmissuhteiden luoja, keskustelija ja organisoiija. Osastossa hän löysi jokaiselle työtä: oli ompeluseuran vetäjiä, työaineiden hankkijoita, lehden toimittajia, ravintolaryhmiä, lehden tilaajia ja myyjiä, juhlien pyytäjiä ja niille kerääjiä, iltamien ohjelmaryhmiä, jäsenkerääjiä, kirjastonhoitajia jne. SLEY:n Lounais-Suomen kesäjuhla oli Tarvasjoella ensikerran 1936. Juhlapuheen piti Japanissa nuorena kuollut lähetyssaarnaaja past. Arvo Korpinen.

Kirkkoherra Otto Perko toimi osaston puheenjohtajana 1937-445. Hän vaimoineen toi uutta intoa lähetystyöhön ja uusia muotoja nuorisotoimintaan. Vieläkin perinteisesti järjestettäviä saarnaviikkoja alettiin pitää 1937 ja kaksipäiväisiä raamattupäiviä 1945. Kirkkoherra Perkon muutettua Some-rolle valittiin hänen jälkeensä puheenjohtajaksi suntio Arvo Eskola. Hän oli ollut toiminnassa mukana jo kauan. Tämä pitkäaikainen seurakunnan palvelija oli syvälinen Raamatun tuntija. Niinpä hän pitkään toimi raamattupiirinvetäjänä. Seurakunnan papin äkillisesti sairaustuessa hän joutui joskus suorittamaan jumalanpalveluksenkin. Eskola oli puheenjohtajana vuoteen 1958.

Johtokunnassa on 75 vuoden aikana ollut 86 jäsentä. Sihteereitä on ollut vain neljä: Maiju Seimelä 21 vuotta, Lahja Mäkinen 25 vuotta, Kaarina Mäkinen 5 vuotta ja nykyinen Hilikka Kuukkala 26 vuotta. Rahastonhoitajia on myöskin ollut vain neljä: Kalle Puntari 10 vuotta, Vilho Mattila 45 vuotta, Erkki Isotalo 4 vuotta ja Olli Lehtonen 16 vuotta. Nykyiseen johtokuntaan kuuluvat: Kalervo Mäkinen puheenjohtajana, Kosti Hemmilä varapj., Hilikka Kuukkala sihteerinä, Olli Lehtonen rahastonh. ja jäsenenä Aimo ja Jouko Aaltonen, Timo Isotalo, Esteri Kankare, Mauri Laakso, Riitta Mäkinen, Eila Uusitalo ja Ulla Yrjänen.

Juhlavuotenaan juhlija yhdistys järjestää kolme evankeliumi- ja lähetyshuolaa: 23. 5. saapuu juhlapuhujaksi SLEY:n johtaja teol.toht. Reijo Arkkila, Leppämäen juhalla 30. 6. puhuvat toht. Lauri Koskeniemi, rov. Aatami Kuortti, saarn. Väinö Lepola ym. ja 3. 10. pidettävään juhlaan saapuu sisälähetyshoht. rov. Kauko Sainio, 25. 4. kirkkokuoron konsertin jälkeen pidettävässä kiitosjuhlassa muistellaan 40 vuotta seurakuntaa palvellutta kanttori Aarne Lehtosta. Hänen Tarvasjoelle tulostaan on kulunut puoli vuosisataa ja kuolemasta 10 vuotta. Hiljaisen viikon tilaisuudet ja Syksyn sana 15-17. 11. kutsuvat myös kuten ennenkin seurakuntaa sanan ääreen. Näin osasto tahtoo tukea seurakuntaa, rikastuttaa sen hengellistä elämää ja kirkastaa jokaiselle tarvasjokelaiselle evankeliumin ilosanomaa, kuten vuosikymmeniä ennenkin.

K.M.